

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

**Descobrim les emocions amb l'art.
Proposta d'activitats educatives
per alumnat d'Educació Primària**

Curs 2006-2007

Projecte final del Postgrau en Educació Emocional i Benestar

Autora: Inmaculada Roger Lorenzo

Tutor: Rafel Bisquerra Alzina

Projecte Final del Postgrau en Educació Emocional i Benestar subjecte a una llicència de Creative Commons:

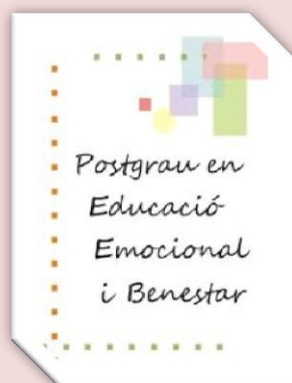

[Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0 No adaptada de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/)

La direcció del Postgrau en Educació Emocional i Benestar possibilita la difusió dels treballs,
però no es pot fer responsable del contingut.

Per a citar l'obra:

<http://hdl.handle.net/2445/112087>

Universitat de Barcelona

Facultat de pedagogia

Postgrau en Educació Emocional

DESCOBRIM LES EMOCIONS AMB L'ART

Proposta d'activitats educatives per alumnat d'Educació Primària

Inmaculada Roger Lorenzo
Tutoria: Rafael Bisquerra

L'EDUCACIÓ EMOCIONAL EN EL NOU CURRÍCULUM LOE

1. Introducció

1.1. Canvis socials	6
1.2. Canvis en el sistema educatiu	7
1.3. Canvis en la legislació educativa	8
1.4. <u>Els aspectes emocionals de la LOE per a l'Educació Primària</u>	11

2. L'aparició de les competències bàsiques

2.1. Competència comunicativa	14
2.2. Competències artística i cultural	15
2.3. Tractament de la informació i competència digital	16
2.4. Competència d'aprendre a aprendre	16
2.5. Competència d'autonomia i iniciativa personal	17
2.6. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic	18
2.7. Competència social i ciutadana	19
2.8. <u>Els aspectes emocionals de les competències bàsiques</u> <u>per a l'Educació Primària</u>	19

3. Anàlisi de l'àrea d'Educació Visual i Plàstica

3.1. Continguts	24
3.2. Competències bàsiques	25
3.3. Objectius	25

PROPOSTA DEL PROJECTE

1. Introducció	29
2. Llistat d'emocions proposades per treballar a cada cicle	30
2.1. Criteris per seleccionar les emocions	31
2.2. Classificació de les emocions per cicles	31
3. Llistat d'obres proposades per treballar a cada cicle	34
3.1. Criteris per seleccionar les obres	35
3.2. Fonts documentals de les obres	36
3.2. Anàlisi posterior de les obres triades	38
El moment històric	
La nacionalitat dels pintors	
4. Llistat d'activitats proposades per treballar a cada cicle	42
Les presentacions audiovisuals emocionals	44

APLICACIÓ DE LES ACTIVITATS A UN GRUP DE SEGON DE CICLE INICIAL

1. Introducció

1.1. Descripció de l'entorn	49
1.2. Descripció del grup-classe	50
1.3. Descripció de l'aula	51
1.4. Descripció de la sessió	51
1.5. Proposta d'aula de la tranquil·litat	52

2. Aplicació de les sessions a segon de Cicle Inicial

2.1. Temporalització	53
2.2. Activitats	54

AVALUACIÓ DEL PROJECTE

1. Introducció	76
2. L'avaluació quantitativa	77
3. Anàlisi de les graelles d'avaluació	79
4. L'avaluació qualitativa	85
5. Comentaris recollits a cada sessió	86

CONCLUSIONS GENERALS DEL PROJECTE

1. Conclusions generals	106
2. Agraïments	107

BIBLIOGRAFIA

1. Obres per a nens109
2. Material de consulta 113

ANNEXOS

1. Llistat dels quadres ordenats cronològicament
2. Quadres ordenats per la nacionalitat del pintor
3. Graelles d'avaluació

MATERIAL COMPLEMENTARI

1. Dibuixos de “Les tres dones” per treballar l'avaluació inicial de les emocions
2. Dibuixos de “L'últim sopar” per treballar l'afinitat
3. Escrits del quadre “Doctor Paul Gachet” per treballar la nostàlgia
4. Dibuixos de “El Crit” per treballar el pànic
5. Treballs sobre “Sky Bird” per treballar la placidesa
6. Finestres de Dali per treballar la tranquil·litat

PREÀMBUL

Des de fa temps i fruit de la meva experiència com a docent, observo que els nens i nenes mostren mancances a l'hora de relacionar-se i a l'hora de comprendre als demés.

He observat que són individualistes i bastant egoistes i des de sempre m'he mostrat molt interessada en tractar aquests temes a l'aula ja que és un dels pocs llocs on, actualment, els nens i nenes conviuen amb altres companys.

Potser l'escola ha donat l'esquena a aquesta realitat però cada cop són més els esforços o, jo diria la conscienciació de que aquest tema és bàsic.

Evidentment, aquest pensament és el que m'ha fet cursar el Postgrau en Educació Emocional on he pogut descobrir que són més les persones interessades i motivades, i , són extensos els recursos existents.

També he pogut observar que aquesta necessitat s'està plantejant des de realitats molt diferents a l'entorn escolar i, és el món de l'empresa, una de les parts més actives en crear i divulgar programes de formació basats en els trets més significatius de l'Educació Emocional.

A l'hora de plantejar el projecte, vaig tenir clar des del primer moment que estaria enfocat de cara a l'escola. Vaig buscar bibliografia i vaig descobrir que sobre el tema hi havia molt material.

Aleshores, com crear quelcom innovador i on hem sentís plenament implicada?

La resposta va arribar el dia que el Dr. Bisquerra ens va parlar dels diferents tipus d'emocions i de sobte van aparèixer les emocions estètiques...

I és clar que sí! Tota la vida m'havia preguntat per què se m'eriçava la pell en veure un quadre, en gaudir d'un paisatge, en sentir una cançó, en ensumar l'herba fresca , en tastar un

deliciós menjar.... Sabia que “estava emocionada” però per fi vaig veure que aquest tipus d'emocions tenen un nom: les emocions estètiques!

L'objectiu del projecte estava clar: treballar les emocions estètiques amb els nens de primària. El tipus d'emoció estètica que volia escollir per treballar amb els nens i nenes va patir una sèrie de canvis. Havia de ser algun aspecte còmode per a treballar a les aules i engrescador i fàcil per a que el professorat ho veiés factible. En un principi vaig pensar treballar a partir de fotografies que havia pres en els meus viatges però de seguit em vaig adonar que un paisatge només es pot gaudir in situ. La segona opció pensada va ser la triada: treballar les emocions a partir d'obres d'art i estava clar que les obres pictòriques eren les més adients ja que tant escultura com arquitectura necessiten d'un espai i un context per tal de gaudir les en la seva totalitat.

Tenint clar que crearia activitats a partir de pintures el primer que calia fer era buscar obres d'artistes de tots els temps on apareguessin situacions o expressions que donessin peu a comentaris relacionats amb les emocions. La feina no va ser fàcil: vaig recórrer virtualment tots els museus europeus i vaig fer una selecció de 116 obres .

Potser aquesta part del projecte és la que m'ha dut més temps ja que davant de cada pintura em plantejava quines emocions es podrien tractar i quines activitats es podrien plantejar.

Un cop triades les obres les vaig classificar per emocions i per edats i vaig crear activitats per a 28 quadres. La resta de quadres els ofereixo com a proposta per a posteriors activitats.

Per a cada obra em vaig inventar o vaig aplicar algunes de les moltes activitats que hem fet a classe o he llegit a llibres.

Com aquest curs he estat tutora d'un grup de segon de CI he tingut la sort de posar en pràctica, i gràcies a això , reestructurar les activitats destinades a nens i nenes d'aquestes edats.

Enmig d'aquest rebombori de creació d'activitats que es podien plantejar des de diferents àrees o simplement en una hora de valors, apareix la LOE.

La nova llei d'educació sorgeix per donar resposta a les noves necessitats plantejades en diferents estudis i avaluacions fetes en els darrers anys.

En una breu lectura que vaig fer quan encara era un document provisional, vaig observar que començaven a aparèixer molts termes relacionats amb l'educació de les emocions i he cregut oportú fer un petit recull a l'inici d'aquest treball.

La proposta de la primera part del meu treball és:

- demostrar la importància que té l'Educació Emocional en el nou currículum LOE.
- Analitzar l'àrea d'Educació Artística per incloure les activitats d'educació emocional .

La segona part del treball és la presentació del projecte: activitats i obres d'art i presentació d'una sèrie d'activitats d'Educació Emocional per als tres cicles d'Educació Primària.

Aquestes activitats:

- tenen com a punt de partida un quadre.
- mostren una sèrie d'activitats per fer en diferents agrupacions d'alumnes (gran grup, parelles, petits grups, individuals...) i de diferent tipologia (debats, redaccions, dramatitzacions, expressions artístiques, diàlegs...)
- van acompanyades de material de suport per l'aplicació de les sessions: CD de músiques, CD amb presentacions emocionals.

La tercera part del treball analitza l'aplicació d' aquestes activitats a un grup d'alumnes de segon de cicle inicial.

La quarta part és una avaluació del projecte

Finalment faig un petit escrit sobre les conclusions del projecte.

L'EDUCACIÓ EMOCIONAL EN EL NOU CURRÍCULUM

LOE

1.INTRODUCCIÓ

La necessitat d'incloure aspectes d' Educació Emocional en el currículum sorgeix dels canvis que estan afectant als nens i nenes.

Aquests canvis els resumiré des de dos vessants:

- canvis socials
- canvis educatius

Anem a veure'ls:

1.1. Canvis socials

La societat occidental desenvolupada actual està passant per un moment difícil degut als grans canvis que ens afecten . Anem a analitzar-los

- La globalització econòmica comporta incertesa i precarietat laboral que implica uns horaris laborals molt extensos que deixen poc marge a les relacions familiars i al temps dedicat a la gestió de les nostres emocions.
- Les diferències nord sud ens porta una imparable immigració i per lo tant maneres diferents de gestionar les emocions i diversitat cultural.
- Les desigualtats dins la nostra societat augmenten i fan que apareguin situacions socials i econòmiques que repercuteixen en el tractament de les emocions.
- Les guerres i la violència formen part del nostre entorn com a mitjans per a resoldre conflictes per part de les potències mundials.

- L'evolució dels mitjans de comunicació han fet minvar els contactes i les relacions entre les persones.
- La moral menys repressiva està donant lloc a models familiars nous i variats.

Enfront tots aquests canvis, l'escola com a primer pas de socialització dels nostres nens i nenes ha de redefinir de la seva funció per treure el màxim profit de tots ells

1.2. Canvis en el sistema educatiu

Els canvis socials que hem comentat en el punt anterior han influenciat en la institució escolar de la següent manera:

- Degut a l'extens horari laboral dels pares els nens i nenes passen molt temps davant la tele o vídeo jocs que, en general, no tenen molt en compte el treball de les emocions.
- L'arribada d'alumnat nou-vingut ha superat les mesures educatives previstes i ha creat en certs moments el rebuig de part del professorat que ha hagut de fer front a tota aquesta diversitat cultural amb pocs mitjans.
- Aquest degoteig d'alumnat immigrant també ha creat disgust en certa part dels pares de l'escola per un malentès de la distribució d'ajudes i/o recursos.
- Les diferències individuals entre alumnes o les diferències en els seu tractament ocasionen sovint situacions de *bullying* o assetjament.

- Els models violents d'entorn i mitjans de comunicació creen un alumnat poc acostumat a resoldre conflictes per mitjà de la mediació..
- Els nous sistemes de comunicació (mòbil i messenger) fan que l'escola es replantegi l'ensenyament de les llengües i la manera d'interactuar amb l'alumnat.
Internet fa que l'escola no tingui el monopoli dels ensenyaments sinó que aquests es poden assolir de manera més ràpida i més amena per mitjà de la xarxa.
- La moral menys repressiva ha fet que certs valors fins ara ètics trontollin i que sigui necessari un replantejament de certes actituds morals.

Evidentment uns canvis d'aquesta mena no podien deixar indiferent a l'Administració que ha hagut de crear una nova llei.

Veiem a continuació com s'ha plantejat els nous objectius educatius la nova llei: LOE

1.3. Canvis en la legislació educativa

Tots aquests canvis socials i educatius han fet que l'Administració es plantegi la necessitat de renovar la legislació referent a l'Educació.

Aquí tenim els nous objectius de la LOE estrets del DECRET 142/2007, de 26 de juny del 2007, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària. (Pàg. 21822)

De cada objectiu subratllaré tots els aspectes relacionats amb l'Educació Emocional.

Article 3

L'Educació Primària ha de contribuir a:

1. *Conèixer, valorar i aplicar els valors i les normes de convivència per ser un ciutadà o ciutadana lliure capaç de prendre compromisos individuals i col·lectius, respectar els drets humans i acceptar el pluralisme propi d'una societat democràtica.*
2. *Tenir consciència del valor del treball individual i col·lectiu i desenvolupar hàbits d'esforç i treball en l'estudi, així com actituds de confiança, amb iniciativa personal, autodisciplina, sentit crític, responsabilitat, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge.*
3. *Adquirir habilitats per mantenir i millorar el clima de convivència, i per prevenir i resoldre conflictes de manera pacífica tant en l'àmbit familiar com en l'àmbit escolar i social.*
4. *Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, facilitar que les noies i els nois elaborin una imatge de si mateixos positiva i equilibrada i adquireixin autonomia personal, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i la no-discriminació de persones amb discapacitats; defensar l'aplicació dels drets humans en tots els àmbits de la vida personal i social, sense cap tipus de discriminació.*
5. *Conèixer i utilitzar de manera apropiada tant la llengua catalana, com la llengua castellana i, si s'escau, l'aranès, així com una llengua estrangera, i desenvolupar hàbits de lectura.*
6. *Desenvolupar les competències matemàtiques bàsiques, iniciar-se en la resolució de problemes que requereixin la realització d'operacions elementals de càlcul,*

coneixements geomètrics i estimacions, i ser capaç d'aplicar-les a les situacions de la vida quotidiana.

- 7. Conèixer, valorar i estimar l'entorn natural, social i cultural més proper, reforçant així el sentiment de pertinença i arrelament al país i la capacitat d'extrapolar aquests coneixements al món en general; comprendre, a partir de l'observació de fets i fenòmens senzills, els principals mecanismes que regeixen aquest entorn per tal de ser capaç de prendre compromisos responsables per mantenir-lo o introduir elements de millora*
- 8. Utilitzar diferents representacions i expressions artístiques i iniciar-se en la construcció de propostes visuals.*
- 9. Iniciar-se en la utilització per a l'aprenentatge de les tecnologies de la informació i la comunicació, seleccionar i valorar la informació rebuda o aconseguida per mitjà de les tecnologies de la informació i de la comunicació.*
- 10. Desenvolupar les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en la manera de relacionar-se amb els altres, així com una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol mena i als estereotips sexistes.*
- 11. Aplicar, en contextos diversos, els diferents coneixements adquirits i els recursos propis, a fi de resoldre de manera creativa problemes, situacions personals i necessitats de la vida quotidiana.*
- 12. Valorar la importància de la higiene i de la salut, acceptar el propi cos i el dels altres, respectar les diferències i utilitzar l'educació física i l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social.*

13. Adquirir els elements bàsics d'una correcta educació vial i les actituds de respecte que afavoreixin la prevenció d'accidents de trànsit.

14. Conèixer i valorar el medi natural així com els animals més propers a l'ésser humà i adoptar comportaments que afavoreixin la seva protecció.

Com es pot veure la nova llei destaca aspectes que es poden treballar des d'un enfoc basat en l'Educació Emocional.

1.4. ELS ASPECTES EMOCIONALS DE LA LOE PER A L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Anem a fer un resum dels **objectius emocionals**

- Aplicar valors i normes de convivència.
- Adquirir hàbits de confiança, iniciativa personal, autodisciplina, sentit crític, responsabilitat, curiositat, interès i creativitat.
- Adquirir habilitats per mantenir i millorar el clima de convivència per prevenir i resoldre conflictes de manera pacífica
- Elaborar una imatge personal positiva i equilibrada.
- Desenvolupar capacitats afectives en la seva personalitat i en la seva capacitat de relacionar-se amb els demés.

Com es pot veure de tots els objectius proposats per la LOE es poden extreure aquests cinc "objectius emocionals" i ha de ser funció de totes les àrees i de tots els cursos de la Primària

aconseguir que l'alumnat assoleixin les eines i els mitjans necessaris per aconseguir desenvolupar-los.

2. L'APARICIÓ DE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES

L'alumnat han de saber desenvolupar també coneixements, habilitats i actituds per aconseguir ser persones responsables, autònomes i integrades socialment que puguin incorporar-se a la vida adulta de manera satisfactòria.

D'aquesta conclusió es veu que es imprescindible la inclusió de les competències bàsiques en el currículum escolar.

S'entén per competència *“la capacitat d'utilitzar els coneixements i habilitats, de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions que requereixen la intervenció de coneixements vinculats a diferents sabers, cosa que implica la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada situació”*. (article 8 del Decret 142/2007, del 26 de juny)

Les competències bàsiques són

Competències transversals

Les competències comunicatives.

- Competència comunicativa lingüística i audiovisual.
- Competències artística i cultural.

Les competències metodològiques:

- Tractament de la informació i competència digital.
- Competència matemàtica.
- Competència d'aprendre a aprendre.

Les competències personals:

- Competència d'autonomia i iniciativa personal.

Competències específiques centrades en conviure i habitar el món

- Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.
- Competència social i ciutadana.

Després d'una lectura de tot el que especifica l'annex 1 del Decret 142/2007, del 26 de juny extrauré, dels resums de cada competència, els paràgrafs que fan referència específica a factors relacionats amb l' Educació Emocional (<https://www.gencat.net/diari/4915/07176074.htm> [consulta 5 d'agost 2007])

2.1. Competència comunicativa

Anem a veure els paràgrafs més significatius

*Cal que en tots aquests àmbits es trobin solucions creatives que ajudin a superar tota mena d'estereotips i a prendre **actituds crítiques** davant dels continguts de risc que denigren les persones per motius de sexe o que l'associen a imatges tòpiques que es converteixen en vehicle de segregació o desigualtat, així com els continguts violents que representen accions d'agressió directa o indirecta a la integritat de les dones.*

*D'una manera general els coneixements, les habilitats i les actituds propis d'aquesta competència han de permetre **interactuar i dialogar amb altres persones** de manera adequada i apropar-se a altres cultures; **expressar observacions, explicacions, opinions, pensaments, emocions, vivències i argumentacions.***

*Aprendre a expressar i interpretar diferents tipus de discursos adequats a la situació comunicativa i en diferents contextos socials i culturals, implica el coneixement d'alguns aspectes de la diversitat lingüística i cultural, així com algunes de les estratègies necessàries per a **interactuar d'una manera adequada en contextos plurals.***

*La competència comunicativa també és imprescindible per **adoptar decisions i cohesionar els grups humans; acceptar i realitzar crítiques constructives; posar-se en el lloc d'altri de manera empàtica;** respectar opinions diferents a les pròpies amb sensibilitat i esperit crític; **desenvolupar l'autoestima i la confiança en un mateix o mateixa;** treballar en grup de manera cooperativa. Comunicar-se i conversar són accions que suposen habilitats per a **establir vincles i relacions constructives amb les altres persones i amb l'entorn, i apropar-se a noves cultures, que adquireixen consideració i respecte en la mesura en què es coneixen. Per això, la competència de comunicació lingüística està present en la capacitat efectiva de convidaure i de resoldre conflictes.***

Aquesta competència ofereix molts aspectes sobre la relació entre les persones. Fixem-nos que apareix la paraula “emocions”.

2.2.Competència artística i cultural

Anem a veure els paràgrafs més significatius :

Apreciar el fet cultural en general, i el fet artístic en particular, porta implícit disposar d'aquells coneixements, procediments i actituds que permeten accedir a les seves diferents

*manifestacions, així com capacitats cognitives, perceptives i comunicatives, sensibilitat i sentit estètic per a **poder comprendre-les, valorar-les, emocionar-se i gaudir-les.***

*Aquesta competència implica posar en joc habilitats de pensament divergent i convergent, ja que comporta **elaborar idees i regular sentiments propis i aliens.***

A més, comporta identificar la importància representativa, expressiva i comunicativa que els factors estètics han tingut i tenen en la vida quotidiana de la persona i de les societats

*Exigeix també valorar el diàleg intercultural i la defensa de la llibertat d'expressió en un **marc de respecte i empatia per les persones.***

Aquí també apareix la paraula “emocionar-se”.

2.3.Competència de tractament de la informació i competència digital

Anem a veure els paràgrafs més significatius

*El tractament de la informació i la competència digital implica anar desenvolupant metodologies de treball que afavoreixi que **els nois i les noies puguin esdevenir persones autònomes, eficaces, responsables, crítiques i reflexives** en la selecció, tractament i utilització de la informació i les seves fonts, en diferents suports i tecnologies. També ha de potenciar les actituds crítiques i reflexives en la valoració de la informació disponible, contrastant-la quan calgui, i **respectar les normes de conducta acordades socialment per regular l'ús de la informació.***

2.4.Competència d'aprendre a aprendre

Anem a veure els paràgrafs més significatius

*Aquesta competència té dues dimensions fonamentals. D'una banda, l'adquisició de la consciència de les pròpies capacitats (intel·lectuals; emocionals, físiques), del procés i les estratègies necessàries per a desenvolupar-les, així com del que es pot fer amb ajuda d'altres persones o recursos. D'una altra banda, disposar d'un **sentiment de competència personal**, que redunda en el desenvolupament de les actituds, la motivació, la confiança en un mateix i el gust d'aprendre.*

*També requereix **conèixer les pròpies potencialitats i carències**, traient profit de les primeres i tenint motivació i voluntat per superar les segones des d'una expectativa d'èxit, **augmentant progressivament la seguretat per afrontar nous reptes d'aprenentatge.***

*Fa necessària també la **perseverança en l'estudi i l'aprenentatge**, des de la seva valoració com un element que enriqueix la vida personal i social i que és, per tant, mereixedor de l'esforç que requereix. Comporta **ser capaç d'autoavaluar-se i autorregular-se**, responsabilitat i compromís personal, saber administrar l'esforç, acceptar les errades i aprendre de i amb les altres persones.*

Apareix un cop el terme “capacitats emocionals”

2.5. Competència d'autonomia i iniciativa personal

Anem a veure els paràgrafs més significatius

*L'adquisició de la consciència i aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el **coneixement de si mateix i l'autoestima**, la creativitat, l'autocrítica, el **control emocional**, la capacitat d'elegir, de calcular riscos i **d'afrontar els problemes**, així com la capacitat de **demorar la necessitat de satisfacció immediata, d'aprendre de les errades i d'assumir riscos.***

A més, comporta una actitud positiva cap els canvis, amb la necessària flexibilitat per adaptar-s'hi críticament i constructiva

*En la mesura que l'autonomia i la iniciativa personal involucra sovint altres persones, aquesta competència obliga a **disposar d'habilitats socials per a relacionar-se, cooperar i treballar en equip**: posar-se en el lloc de l'altre, valorar les idees d'altri, dialogar i negociar, l'assertivitat per fer saber adequadament a les altres persones les pròpies decisions, i treballar de forma cooperativa i flexible.*

*Una altra dimensió important d'aquesta competència, molt relacionada amb aquesta vessant més social, està constituïda per aquelles habilitats i actituds relacionades amb el lideratge de projectes, que inclouen la **confiança en un mateix, l'empatia, l'esperit de superació, les habilitats per al diàleg i la cooperació, l'organització de temps i tasques, la capacitat d'afirmar i defensar drets o l'assumpció de riscos.***

Apareix el terme “control emocional”

2.6. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Anem a veure els paràgrafs més significatius

*En definitiva, actualitza el conjunt de competències per fer un ús responsable dels recursos naturals, tenir cura del medi ambient, realitzar un consum racional i responsable i **protegir la salut individual i col·lectiva com elements clau de la qualitat de vida de les persones.***

*Aquesta competència, i partint del coneixement del cos humà, de la naturalesa i de la interacció dels homes i les dones amb ella, permet **argumentar racionalment les conseqüències dels diferents modes de vida, i adoptar una disposició a una vida física i***

mental saludable en un entorn natural i social que també ho sigui. Així mateix, suposa considerar la doble dimensió individual i col·lectiva de la salut, i mostrar actituds de responsabilitat i respecte envers les altres persones i envers un mateix.

2.7. Competència social i ciutadana

Anem a veure els paràgrafs més significatius

*La competència social i ciutadana integra coneixements, habilitats i actituds que permeten participar, prendre decisions, **triar com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions i decisions adoptades.** Pren com a referència un model de persona que pugui ser un element actiu en la construcció d'una societat democràtica, solidària i tolerant, i compromès a contribuir en la seva millora.*

*Entre les habilitats que tenen relació amb aquesta competència destaquen: **conèixer-se i valorar-se; saber comunicar-se en distints contextos; expressar les pròpies idees i escoltar les alienes; ser capaç de posar-se en lloc d'altri; prendre decisions en els distints nivells de la vida comunitària; valorar les diferències i reconèixer la igualtat de drets entre els diferents col·lectius, en particular, entre homes i dones; practicar el diàleg i la negociació per arribar a acords com a forma de resoldre els conflictes, tant en l'àmbit individual com en el social.***

Com es pot veure en totes les competències (excepte en la matemàtica) apareixen aspectes relacionats amb l'Educació Emocional.

2.8. ELS ASPECTES D'EDUCACIÓ EMOCIONAL EN LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Després de la lectura i buidatge de cada competència anem a fer el recull dels aspectes relacionats amb l'educació emocional

Aspectes que es citen en **relació a un mateix**:

- Tenir coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, de calcular riscos i d'afrontar els problemes.
- Conèixer-se i valorar-se.
- Conèixer les pròpies potencialitats i carències i de les pròpies capacitats (intel·lectuals; emocionals, físiques).
- Desenvolupar l'autoestima i la confiança en si mateix.
- Mostrar confiança en un mateix, en l'empatia i en l'esperit de superació
- Augmentant progressivament la seguretat per afrontar nous reptes d'aprenentatge.
- Esdevenir persones autònomes, eficaces, responsables, crítiques i reflexives.
- Disposar d'un sentiment de competència personal.
- Tenir actituds crítiques.
- Ser perseverant en l'estudi i l'aprenentatge.
- Ser capaç de demorar la necessitat de satisfacció immediata.
- Ser capaç d'autoavaluar-se i autorregular-se.
- Mostrar una actitud positiva cap els canvis

Aspectes que es citen en relació amb els companys:

- Interactuar i dialogar amb altres persones d'una manera adequada en contextos plurals.
- Expressar observacions, explicacions, opinions, pensaments, emocions, vivències i argumentacions.
- Expressar les pròpies idees i escoltar les alienes.
- Adoptar decisions i cohesionar els grups humans.
- Acceptar i realitzar crítiques constructives.
- Posar-se en el lloc d'altri de manera empàtica.
- Establir vincles i relacions constructives.
- Tenir capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes.
- Mostrar respecte i empatia per les persones.
- Respectar les normes de conducta acordades socialment.
- Disposar d'habilitats socials per a relacionar-se, cooperar i treballar en equip
- Ser assertiu per fer saber adequadament a les altres persones les pròpies decisions, i treballar de forma cooperativa i flexible.
- Ser capaç d'organitzar el temps i les tasques.
- Protegir la salut individual i col·lectiva com elements clau de la qualitat de vida de les persones.

- Argumentar racionalment les conseqüències dels diferents modes de vida, i adoptar una disposició a una vida física i mental saludable en un entorn natural i social que també ho sigui.
- Mostrar actituds de responsabilitat i respecte envers les altres persones i envers un mateix.
- Triar com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions i decisions adoptades.
- Valorar les diferències i reconèixer la igualtat de drets entre els diferents col·lectius.
- Practicar el diàleg i la negociació per arribar a acords com a forma de resoldre els conflictes

Com es pot veure després de l'anàlisi fet a cadascuna de les competències, els objectius relacionats amb Educació Emocional estan presents en totes elles.

D'aquest anàlisi surt la meua proposta de treballar tots aquests aspectes des d'una proposta relacionada directament amb l'educació visual i plàstica però que ofereix activitats que es poden treballar des de la resta d'àrees.

3. ANÀLISI DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ ARTÍSTICA

Partim de l'anàlisi de l'annex 2 del Decret 142/2007, del 26 de juny.

Subratllaré els aspectes que apareixen relacionats amb l'Educació Emocional

Les manifestacions artístiques tenen una presència constant en l'entorn i en la vida de les persones i esdevenen espais de relació en els quals flueixen experiències, significats, emocions, idees i pensaments. L'àrea d'educació artística de l'educació primària pretén desenvolupar en les nenes i els nens la percepció i l'expressió estètica amb l'objectiu que adquireixin una formació que els permeti comprendre els móns artístics i culturals, i de manera molt especial els del seu entorn més proper i els d'altres pobles, i participar-hi.

L'educació artística afavoreix l'estructuració del pensament de l'alumnat en tant que analitza la realitat, ajuda a comprendre i respondre, a sentir i a distingir, a pensar i a construir. L'aprenentatge de l'art i a través de l'art, genera coneixement i transferència a altres situacions i contextos tot desenvolupant un pensament crític, obert i flexible.

L'educació artística també té una gran rellevància des de la perspectiva social i cultural, ja que les manifestacions artístiques no tan sols són generadores d'espais de coneixement sinó també d'espais d'experiència dins l'entorn proper (centre escolar, barri, poble, ciutat...) i de diàleg amb d'altres manifestacions artístiques i culturals del món.

Els objectius i els continguts de l'educació artística pretenen que les nenes i els nens adquireixin la capacitat d'interpretar i representar el món: aprendre a percebre, però també a produir a partir del coneixement i de la comprensió de si mateix i del seu entorn i a entendre les imatges com una representació de la realitat

L'àrea d'educació artística manté uns enllaços evidents amb l'àrea d'educació física, en tant que totes dues àrees treballen el sentit estètic i creatiu de l'expressió i comunicació corporal, de manera especial per mitjà de la dansa. La dansa ajuda l'alumnat a conèixer les seves possibilitats corporals, a respectar-se i respectar els altres, i a compartir una experiència corporal transmesa per mitjà dels sentits i enriquida amb la música.

3.1. Continguts de l'àrea d'Educació Artística

L'experiència estètica incideix tant en el diàleg que s'experimenta amb les manifestacions artístiques i culturals, com també en la creació.

*Per aquesta raó es proposen **dos blocs de continguts** relacionats amb dos àmbits de l'experiència estètica: **Explorar i percebre, i Interpretar i crear**. Cada un d'aquests àmbits agrupen els continguts en dos apartats: Visual i plàstica, i Música i dansa, que constitueixen els llenguatges que integren l'àrea. Tant el llenguatge plàstic com el musical són els àmbits específics amb característiques pròpies que comparteixen, no obstant, aspectes relatius a la producció i la comprensió, fet que facilita la seva inclusió en una sola àrea per permetre un enfocament globalitzat que contempli les estretes connexions entre els diferents llenguatges i la incorporació de continguts de dansa i teatre.*

*El bloc **Explorar i percebre** inclou aquells aspectes relacionats amb el desenvolupament de capacitats de reconeixement visual, auditiu i corporal, que ajuden a entendre les diferents manifestacions artístiques, així com el coneixement i gaudi de produccions plàstiques i musicals diverses. El bloc **Interpretar i crear** es refereix a l'expressió d'idees i sentiments per mitjà del coneixement i l'ús de diferents codis i tècniques artístics. Per facilitar l'aplicació d'una perspectiva integrada, els conceptes i actituds a treballar queden explicitats en la major part de procediments de cada bloc.*

3.2. Competències pròpies de l'àrea

Segona la llei d'Educació les Competències Bàsiques que els nens han d'assolir en aquesta àrea són:

El coneixement dels diferents codis artístics i l'ús de les tècniques i recursos que són propis de l'àrea ajuden l'alumnat a iniciar-se en la percepció i comprensió del món que els envolta. També li permeten ampliar les seves possibilitats d'expressió i comunicació amb els altres per mitjà dels recursos que li proporcionen els llenguatges artístics, promovent la iniciativa personal, la imaginació i la creativitat.

L'apropament a les diverses manifestacions culturals i artístiques que propicia l'àrea educa en el respecte per altres formes d'expressió i pensament, ja que dota l'alumnat d'eines per valorar-les i formular opinions fonamentades que contribueixen a configurar criteris personals vàlids en relació amb els productes culturals i ampliar així les seves possibilitats de lleure.

3.3 Objectius

L'àrea d'Educació artística de l'Educació Primària té com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

- *Experimentar i indagar en les possibilitats expressives del so, de la imatge i del moviment i apreciar que l'art és una manera de donar forma a les experiències, a les idees i a les emocions.*
- *Explorar, conèixer i experimentar les possibilitats que ofereix la veu, el cos, els sons, els instruments, l'experiència artística, la comunicació audiovisual, els materials, les TIC, mitjançant els llenguatges artístics i la realització de projectes expressius i de comunicació.*

- *Comprendre que les manifestacions artístiques i culturals estan fetes per homes i dones i per a la gent, i representen les seves experiències.*
- *Valorar i respectar el fet artístic propi i dels altres entenent que és una manera de comunicar-se i d'expressar els sentiments, les descobertes, les capacitats i peculiaritats de cadascú. Apreciar que les experiències culturals pròpies i les dels companys i companyes esdevenen un espai de diàleg i enriquiment.*
- *Participar, generar i afavorir l'intercanvi d'opinions, experiències, idees i valoracions i incorporar en el procés creatiu propi i dels altres aspectes de la pròpia experiència o inquietud.*
- *Valorar i gaudir de la interacció en el grup i el cooperativisme, tot participant conjuntament en la planificació de les activitats i de la producció per crear un sentit de comunitat, desenvolupant una relació de confiança en la dinàmica de les activitats i compartint amb els companys i les companyes idees, valoracions i projectes.*
- *Mostrar curiositat per com les artistes i els artistes indaguen en el coneixement, l'experiència i la imaginació per fer música, arts escèniques i, arts plàstiques i arts audiovisuals. Conèixer algunes de les institucions i professions dels àmbits artístics i culturals i interessar-se per les característiques del seu treball.*
- *Compartir i reconstruir històries i pensaments que ens desvetllen les manifestacions artístiques i culturals i descobrir que poden influir en la nostra manera de pensar i en els nostres propòsits.*
- *Gaudir de l'aproximació a les manifestacions artístiques i desenvolupar una posició crítica i un posicionament pluralista en l'aproximació als artistes, als autors/es i a les manifestacions artístiques i culturals.*

- *Utilitzar la comunicació audiovisual i les TIC per a la cerca d'informació i conèixer els codis del llenguatge audiovisual per elaborar produccions tant de forma autònoma com en combinació amb altres mitjans i materials.*
- *Conèixer les intervencions artístiques urbanes, els museus, els teatres, els auditoris, els edificis arquitectònics i culturals del barri, del poble o de la ciutat. Adonar-se de les seves funcions socials vinculades a la vida del barri, del poble o de la ciutat i a la noció de patrimoni.*

Aquests són els objectius que proposa la LOE per l'Educació Artística i als quals m'agradaria afegir-ne un respecte a la relació amb si mateix:

- **Recórrer a les expressions artístiques com a font per a conèixer-se i valorar-se desenvolupant l'autoestima i la confiança en si mateix.**

1. INTRODUCCIÓ

Després d'analitzar tota la llei , he creat des de l'àrea d'educació artística, un projecte basat en l'Educació Emocional.

El propòsit del meu projecte és:

Crear una sèrie d'activitats adreçades a alumnes d'Educació Primària on, a partir de l'observació d'obres d'art pictòriques, es descobreixin i es treballin les emocions.

- Estimular l'alumnat per a que expressin i interpretin les emocions que es plasmen en una pintura.
- Detectar quins sentiments i quines sensacions desperten en l'alumnat la contemplació de pintures .
- Promoure situacions d'empatia amb els personatges i els autors de les pintures.
- Establir un espai on, a partir de l'observació d'obres d'art, l'alumnat puguin compartir les seves vivències emocionals amb els companys.
- Motivar i dinamitzar activitats de conversa, intercanvi, treball cooperatiu, interpretació de rols, resolució d'hipòtesis, creació de supòsits que permetin als alumnes crear vincles amb la resta de companys i el mestre.
- Acostar als alumnes al descobriment de l'art com a font de plaer.
- Fer un recull de les sessions fetes amb alumnes de CI (cicle inicial)
- Oferir una bibliografia on les obres d'art pictòriques siguin les protagonistes.

2. LLISTAT D'EMOCIONS TREBALLADES A CADA CICLE

	Cicle inicial	Cicle mitjà	Cicle superior
Abatiment		X	
Afecte		X	
Afinitat	X		
Agitació	X		
Alegria	X		
Desànim		X	
Desesperació			X
Dolor			X
Entusiasme			X
Enyorança		X	
Exaltació		X	X
Èxtasi			X
Frustració			X
Gratificació	X		
Nostàlgia	X		X
Odi		X	
Pànic	X		
Pena		X	
Placidesa	X		
Por	X	X	
Preocupació			X
Rebuig			X
Serenitat		X	X
Sorpresa			X
Tendresa	X		
Tranquil·litat	X	X	X
Tristor	X		X
Vergonya	X	X	X
27	12	11	14

2.1 Criteris per seleccionar les emocions

M'agradaria puntualitzar que les emocions aquí proposades han estat estretes del llibre R. Bisquerra, (2005). *Educación emocional y bienestar*. i van ser seleccionades segons el meu criteri un cop ja tenia els quadres.

Un cop tenia el recull de quadres vaig anar triant per a cadascun l'emoció que es volia treballar. Evidentment amb un mateix quadre es poden interpretar diverses emocions i l'evidència ha estat en quant, al treballar-ho amb l'alumnat, aquests li han donat un enfoc totalment diferent al que jo tenia plantejat en un principi.

Si ens hi fixem en les següent taules podrem veure que en el CI es treballen de la mateixa manera emocions negatives i positives i és en el CS on es fa més referència a les negatives.

2.2. Classificació de les emocions per cicles

Classificació emocions pel cicle inicial : CI

Emocions negatives	Emocions positives
Agitació	Afinitat
Nostàlgia	Alegria
Pànic	Gratificació
Por	Placidesa
Tristor	Tendresa
Vergonya	Tranquil·litat

Classificació emocions pel cicle mitjà: CM

Emocions negatives	Emocions positives
Abatiment	Afecte
Desànim	Exaltació
Enyorança	Serenitat
Odi	Tranquil·litat
Pena	
Por	
Vergonya	

Classificació emocions pel cicle superior: CS

Emocions negatives	Emocions positives	Emocions ambigües
Desesperació	Entusiasme	Sorpresa
Dolor	Exaltació	
Frustració	Èxtasi	
Nostàlgia	Serenitat	
Preocupació	Tranquil·litat	
Rebuig		
Tristor		
Vergonya		

És a dir, per a cada quadre, vaig buscar l'emoció que es pogués treballar millor.

La definició de cada emoció que apareix a cada activitat la vaig extreure de la pàgina web: <http://dcvb.iecat.net/> que correspon al diccionari català-balear-valencià del Institut d'Estudis Catalans.

Hi ha emocions com la por i la vergonya que es treballen als tres cicles i altres, com l'exaltació i la tranquil·litat que es treballen a dos.

En un principi volia treballar les mateixes emocions a tots els cursos però aleshores el vocabulari que coneixerien l'alumnat seria inferior.

Recordem que la proposta del projecte no és conèixer, definir o identificar les emocions sinó que cada nen, a partir d'un quadre aportí les seves vivències. A més emocions, més espais creem per a que expressin experiències.

3. LLISTAT D'OBRES PROPOSADES PER TREBALLAR A CADA CICLE

Obres per a Cicle Inicial (CI)

<u>Emoció</u>	<u>Quadre</u>	<u>Pintor</u>
Afinitat	“L’últim sopar”	Leonardo Da Vinci
Agitació	“Metròpoli”	George Grosz
Alegria	“A la festa del poble”	Eugenio Hermoso
Gratificació	“Els amants”	René Magritte
Nostàlgia	“Dr. Gachet”	Vincent Van Gogh
Pànic	“El crit”	Edvar Munch
Placidesa	“Sky bird”	René Magritte
Por	“Cap de Medusa”	Caravaggio
Tendresa	“Ambroise Vollard”	Claude Bonnard
Tranquil·litat	“Xicota a la finestra”	Salvador Dali
Tristor	“Dona plorant”	Pablo Picaso
Vergonya	“Noies a la finestra”	Murillo

Obres per a Cicle Mitjà (CM)

<u>Emocions</u>	<u>Quadre</u>	<u>Pintor</u>
Abatiment	“Descansant a l’ombra”	Giovanni Segantini
Afecte	“Carinyo”	Paul Blake
Desànim	“Desocupats”	Antonio Berni
Enyorança	“La meva filla jove a la finestra”	Baltassar Klossowsky
Exaltació	“Aixecament”	Honoré Daumier
Odi	“Autoretrat”	Gerardo Murillo
Pena	“Cap de dona amb gira-sols”	Ernst-Ludwing Kirchner
Por	“Àngel de la llar”	Max Ernst

Serenitat	“Noia al llit”	Lucien Freud
Tranquil·litat	“Retrat de Juliette”	Gustave Coubert
Vergonya	“Annabel n’est pas seche”	Annabel Briens

Obres per a Cicle Superior (CS)

<u>Emocions</u>	<u>Quadre</u>	<u>Pintor</u>
Desesperació	“Saturn devorant el seu fill”	Goya
Dolor	“La caiguda”	Raquel Forner
Entusiasme	“La font de la joventut”	Lucas Cranach el vell
Exaltació	“La llibertat guiant el poble”	Delacroix
Èxtasi	“Adolescència”	Milton Avery
Frustració	“Desocupats”	Antonio Berni
Nostàlgia	“Noia jove”	Paul Cezanne
Preocupació	“La dona del suèter vermell”	Antonio Berni
Rebuig	“Dona”	Willem Kooning
Serenitat	“Noia amb turbant”	Jan Vermeer
Sorpresa	“La casa del Dr. Gachet”	Paul Cezanne
Tranquil·litat	“Una tarda a la gran Jatte”	Georges Seurat
Tristor	“Abatiment”	Isidre Nonell
Vergonya	“Aello”	Francis Picabia

3.1 Criteris per seleccionar les obres

Per triar les obres no s’ha seguit cap criteri establert. La selecció s’ha fet simplement per preferència personal, intentant buscar quadres que despertessin alguna emoció o, que al veure’l es planteges una possible activitat.

3.2.Fonts documentals de les obres

Com ja he dit al preàmbul, la part més difícil del projecte va estar la tria d'obres d'art.

A part d'unes quantes que ja tenia en ment, vaig decidir buscar en internet pàgines web on hi haguessin pintures i , la veritat, vaig quedar gratament sorpresa.

Tots els museus europeus tenen pàgina web on es pot accedir a les seves obres per mitja de les èpoques pictòriques o per mitjà dels noms dels pintors.

A continuació presentaré algunes de les pàgines que he consultat per al treball:

Els museus de Paris tenen una pàgina : <http://www.ibiblio.org/wm/paint/auth> on es poden trobar tots els pintors ordenats alfabèticament.

La pàgina <http://pintoresfamosos> ofereix les obres d'art catalogades segons temàtica (marines, religioses, paisatges, cares) , segons tècnica (aquarel·les, temperes) , segons nacionalitat dels pintors i segons segles.

El més importat és que et permet triar els quadres entre cares d'homes i dones.

La pàgina <http://www.artehistoria.net> et permet trobar els quadres amb la seva explicació: autor, estil, museu i materials.

La pàgina <http://www.reproarte.com/arte/pinturas-famosas> es dedica a la venda de reproduccions però serveix també com a consulta ja que tens els quadres ordenats per autors i segles i tens un apartat TOP100 amb les millors pintures.

Una altra pàgina on es poden accedir a tots els links amb els museus espanyols és

<http://www.educasites.net/museos.htm>

En la <http://www.imageandart.com/biografias.html> es poden trobar les bibliografies dels pintors i alguna de les seves obres:

Però la pàgina de la que he tret més pintures ha estat: <http://www.epdlp.com> (El Poder de la Palabra). Aquesta plana combina informació de totes les àrees artístiques i té a tots els pintors ordenats per època o per ordre alfabètic.

El fet d'aquesta introspecció en el món de l'art m'ha servit per conèixer pintors que m'han sorprès i que no coneixia:

- George Grosz, un caricaturista alemany que va ser molt dur amb la societat entre-guerres dels seu país.
- Rene Magritte, un pintor belga surrealista que encandila als nens i nenes amb els seus originals quadres.
- Antonio Berni un pintor argentí fidel reproductor de la classe obrera dels seu país

També he observat, que molts pintors han patit en la seva vida circumstàncies que han marcat la seva obra i les seves emocions personals:

- Edvard Munch, va tenir una infantesa marcada per la mort i la bogeria de les seves germanes.
- Caravaggio va haver de fugir de la seva casa a Roma per haver matat un home en un duel. Era un artista famós pel seu mal geni que utilitzava models de coneguts seus dels baixos fons.
- Modigliani va patir trastorns mentals greus deguts a l'alcohol i al poc èxit de les seves obres. Es va suïcidar.

- Goya va morir a l'exili perseguit per ser un afrancesat. Va confiar amb l'arribada de l'Il·lustració a Espanya per part dels francesos però la brutalitat d'aquests el van defraudar.
- Kirchner va ser un egòlatra que va acabar morint en un sanatori suís.
- Egon Schiele va morir als 28 anys víctima d'una grip que havia matat la seva dona 12 dies abans i molt criticat i marginat en el seu temps pel seu estil i les seves obres amb motius pornogràfics.

També a partir de l'anàlisi dels quadres els nens i nenes han pogut observar costums, característiques, maneres de viure i d'entendre la societat, professions, paisatges, etc... molt diferents al seu entorn i al seu temps.

3.3. Anàlisi posterior de les obres triades

Un cop triades totes les obres vaig tenir la curiositat de fer un estudi tenint en compte:

- el moment històric
- la nacionalitat dels pintors.

Vaig repassar l'obra de 424 pintors a la plana <http://www.epdlp.com/arte.php> , l'obra de 207 pintors a la plana <http://www.ibiblio.org/wm/paint/auth> i l'obra de 46 pintors a la plana <http://www.imageandart.com/biografias.html> .

De tot aquest examen vaig triar una centena d'obres que vaig creure que permetien el treball emocional per part dels nens. Un cop analitzats els anys en que es van pintar podem observar la següent taula:

Anys	1400 1500	1500 1600	1600 1700	1700 1800	1800 1900	1900 2000	2000 2007
Obres triades	6	3	9	6	24	49	1

(Hi ha tres quadres sense data de producció)

El moment històric

La majoria d'obres triades estan produïdes entre els anys 1870 i 1970 i si repassem una mica en la història de l'art aquestes dades ens adonem que és un període on importava més l'autor que les normes. És una època on s'abandona la normativa de l'Acadèmia i es dona més importància a l'esperit i el sentiment de l'autor.

Des dels temps d'Aristòtil es creia que era maco tot allò que complia unes regles. Els pintors eren obrers, tècnics, al servei d'un amo que manava el que calia pintar. Normalment els qui encarregaven les pintures eren religiosos instruïts o membres de la reialesa que ordenaven el tipus d'obra que calia fer. Cap al 1600 a França apareix la primera Acadèmia creada per i pel servei de l'Estat formada per pintors amb suficient competència per determinar si una obra és o no correcte. El seu lema va ser "*L'artista es fa, no neix*".

En aquestes acadèmies s'ensenyava l'ofici a persones i se les instruïa en història, mitologia i religió. Per tota Europa van sorgir Acadèmies que preparaven els seus pintors per a un públic instruït.

El Romanticisme inicia el trencament amb aquestes normes però és en aquest període de 100 anys on els artistes comencen a buscar l'emoció de l'espectador.

Històricament parlariem de 4 fets que van influenciar aquest canvi:

- Apareixen molts moviments socials que reivindiquen la importància de l'individu.
- Apareix el moviment del psicoanàlisi de Freud.

- La colonització d'Àfrica dóna a conèixer un art basat en màscares clarament expressives.
- És un període de grans guerres colonials i mundials.

Tot això fa que l'individu passi a ser important i vulgui expressar els seus sentiments. Els pintors d'aquestes èpoques volen fer sentir i volen que la pintura emocioni.

La nacionalitat dels pintors

Respecte a la nacionalitat dels pintors podem observar que és a l'Europa occidental on es dóna la majoria de produccions. L'explicació és clara: a l'Europa oriental, l'Estat controlava els artistes (època dels Zars i després Stalin) i es valorava l'art a favor del poble no a favor de les emocions de les persones per la qual cosa molts pintors van fer les seves principals creacions a París (Marc Chagall va ser dels pocs que a París va continuar pintant escenes russes).

Si ens fixem en les dates de les pintures observarem que a l'època entre guerres es donen moltes de les produccions més importants.

Pintors d' Europa occidental:

França	Espanya	Itàlia	Anglaterra	Alemanya Holanda	Bèlgica	Àustria Noruega
19	11	10	6	5	4	2

Pintors d' Europa oriental:

Rússia	Xèquia
4	1

Amèrica conta amb menys història pictòrica que el vell continent i malgrat París va ser durant molts anys la capital mundial de l'art, ara Nova York li comença a disputar el mèrit.

Pintors americans:

EEUU	Amèrica llatina					
	Mèxic	Argentina	Equador	Colòmbia	Xile	Puerto Rico
6	4	2	1	1	1	1

4. LLISTAT D'ACTIVITATS PROPOSADES PER TREBALLAR A CADA CICLE

Les activitats triades es relacionen directament amb les capacitats que pretén desenvolupar l'àrea d'Educació Visual i Plàstic

- Apreciar que l'art és una manera de donar forma a les experiències, a les idees i a les emocions.
- Realitzar projectes expressius i de comunicació.
- Valorar i respectar les aportacions dels altres entenent que són una manera de comunicar-se i d'expressar els sentiments de tots els companys. Observarem que es prioritza el treball en grups.
- Apreciar que les experiències pròpies i les dels companys i companyes esdevenen un espai de diàleg i enriquiment.
- Participar, generar i afavorir l'intercanvi d'opinions, experiències, idees i valoracions
- Valorar i gaudir de la interacció en el grup.
- Descobrir que les aportacions de la resta poden influir en la nostra manera de pensar i en els nostres propòsits.
- Gaudir de les expressions artístiques com a font per a conèixer-se i valorar-se desenvolupant l'autoestima i la confiança en si mateix

Cicle inicial

<u>Emoció</u>	<u>Activitat</u>	<u>Manera de treballar</u>
Afinitat	Elaborar un mural.	Col·lectiu
Agitació	Practicar tècniques de respiració	Per parelles
Alegria	Escriure moments personals.	Individual i col·lectiu.
Gratificació	Fer compliments als companys.	Col·lectiu
Nostàlgia	Crear situacions imaginaries.	Per grups
Pànic	Treball plàstic: reproduir l'obra.	Individual
Placidesa	Treball plàstic: reproduir l'obra.	Per grups.
Por	Desxifrar les pors dels nens i nenes.	Individual i col·lectiu.
Tendresa	Fer un massatge.	Per parelles
Tranquil·litat	Fer visualitzacions.	Col·lectiu
Tristor	Expressió corporal.	Per parelles.
Vergonya	Confessar vergonyes	Per parelles.

Cicle mitjà

<u>Emoció</u>	<u>Activitat</u>	<u>Manera de treballar</u>
Abatiment	Elaborar consells.	En grups i debat final.
Afecte	Fer un debat	Tres grups i debat final.
Desànim	Parlar sobre les expectatives personals	Individual, grup i debat
Enyorança	Elaborar graella de records	Individual.
Exaltació	Fer llistat d'injustícies.	Parelles i debat final.
Odi	Distendir les mirades i la cara. Massatge	Parelles
Pena	Treball plàstic	Individual
Por	Diferenciar por reals de pors imaginàries.	Individual, grup i debat.
Serenitat	Veure presentacions emocionals d'internet	Tota la classe
Tranquil·litat	Inventar històries.	Grups
Vergonya	Treball plàstic: reproduir l'obra	Individual i posada en comú.

Cicle Superior

<u>Emoció</u>	<u>Activitat</u>	<u>Manera de treballar</u>
Desesperació	Debat sobre una situació.	Tot el grup
Dolor	Analitzar conseqüències de la guerra	Tot el grup
Entusiasme	Descriure il·lusions.	Individual
Exaltació	Analitzar situacions.	Tot el grup
Èxtasi	Copiar un quadre	Per parelles
Frustració	Inventar històries sobre persones.	Per parelles o grups de tres
Nostàlgia	Veure <u>presentacions emocionals d'internet</u>	
Preocupació	Parlar de les preocupacions de les mares.	Petits grups i debat final
Rebuig	Crear expectatives.	Tot el grup
Serenitat	Veure <u>presentacions emocionals d'internet</u>	Tota la classe
Sorpresa	Fer suposicions segons un personatge donat	Per grups de tres.
Tranquil·litat	Crear clima de tranquil·litat amb una representació teatral	El grup dividit en dos
Tristor	Compartir sentiments	Per parelles
Vergonya	Respectar la vergonya dels companys	Gran grup

PAE: Les presentacions audiovisuals emocionals: una activitat de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)

En algunes de les activitats a dalt proposades he fet servir presentacions emocionals fetes amb power-point i recollides d'internet.

En certa manera, és una forma de que els nens aprenguin un altre tipus de llenguatge i de manera de comunicar les emocions a partir d'un mitjà al que tenen cada cop més accés.

Les que presento en el CD adjunt es podrien catalogar en quatre grups:

- presentacions per a relaxar (estan a la carpeta anomenada “relaxació”. Són fotografies de paisatges o animals acompanyades amb música.
- Presentacions per crear un diàleg: estan formades per diapositives amb comentaris que permeten crear un debat amb els nens i nenes
- Presentacions per pensar: combinen imatges, música i escrit.
- Presentacions per distensar l’ambient després d’una activitat pesada o que ha tingut als alumnes massa tensos. Són diapositives de fotos gracioses que permeten una rialla fàcil.

A continuació especificaré el títol de cadascuna (la majoria que he trobat a internet estan en castellà) i la temàtica i el cicle pel qual considero que són adients.

TÍTOL	TEMÀTICA	CICLE
10 rosas	Cada rosa és un regal (salut, amor, sort, amistat, reconeixement, felicitat, família i sinceritat)	CM i CS
Abrazote	Simpàtics ninots sobre les definicions del que és un amic	CI, CM i CS
Amistad	Fotos de nens petits amb frases sobre la importància dels amics	CI, CM i CS
Belleza natural	Precioses fotos de flors amb música de Frank Sinatra i frases que reflexionen sobre la diversitat i la il·lusió pel dia a dia	CS
Cariño especial	Fotos de cadells de gatets, animades amb música i escrits sobre els amics	CS
Deseos	Precioses imatges de paisatges amb música i frases per a comentar	CS
El gra de cafè	Consells de com lluitar contra les adversitats	CS
El tren de la vida	Consells per la vida: es compara la vida amb un viatge amb tren. Dens	CS
Fotos divers d’animals	Fotos divertides	CI, CM i CS
Garfield, vida feliç	Simpàtics consells del gat Garfield amb música molt animada per dur una vida feliç	CM i CS

Las mejores posiciones en la cama	Simpàtiques fotos d'animals dormint	CI, CM i CS
Consejos DISNEY	Consells donats per personatges Disney per dur una vida emocionalment sana	CM i CS
Consejos gatunos	10 consells per dur una vida emocional sana	CS
Motivació	Importància dels missatges a internet com a nova forma de comunicació	CI, CM i CS
PEL MESTRE		Tot l'equip de professors
Solamente un picaflor	Fotos, música i frases boniques per parlar amb els nens	CM i CS
Sonrie con bebes	Simpàtiques fotos amb música animada	CM i CS
Un somriure	Fotos d'animals amb frases per a comentar. Molt graciós	CI, CM i CS
Un hermoso diccionario	Definicions de: nostàlgia, record, angoixa, preocupació, indecisió, seguretat, intuïció, ràbia, interès, tristor, felicitat, amistat....	CS
Lo que cada uno posee	Consells per actuar bé amb les demés	CS
Les llavors	Per llegir i comentar la història després	CS
Tequila y sal	10 consells per pujar l'autoestima	CS
Magia	Per llegir i pensar. Interactiu	CS
Una bella mujer	Consells d'Audrey Hepburn per dur una vida emocional sana. Per llegir i comentar	CS
Por la paz	Per veure i comentar. Fotografies de conflictes belics amb música.	CS
Presentacions per relaxar-se		
Animals i paisatges	Espectaculars fotos de National Geographic	CI, CM i CS
En blanco	Fotografies i música	CI, CM i CS
National Geographic 2006	Impressionants fotos	CI, CM i CS

Relajación	Fotos de paisatges i animals	CI, CM i CS
Paisatges d'hivern	Precioses fotos de l'hivern	CI, CM i CS
Arena	Vídeo de quadres fets amb sorra	CI, CM i CS
China	Fotos del país amb música oriental	CI, CM i CS
Vincent Van Gogh	Quadres del pintor amb música	CI, CM i CS
7 puertas de colores	Relaxació a base de colors per llegir i pensar. Interactiu	CS
Fotos i música	Gaudir de les imatges	CI, CM i CS
Suïssa	Relaxació i lectura	CS

APLICACIÓ DE LES ACTIVITATS A UN GRUP DE SEGON DE
CICLE INICIAL

1. INTRODUCCIÓ

Com ja vaig comentar a la introducció, aquest curs jo era tutora d'un grup de segon de Cicle Inicial i vaig poder experimentar algunes activitats amb els meu alumnes.

Cal dir que ha estat una manera de comprovar si les activitats eren adients i motivadores per aquestes edats i que, molt sovint, la intervenció dels nens i nenes ha fet variar la proposta inicial.

Evidentment no és la manera de com s'ha de treballar aquest projectes a les aules ja que el que necessitem primer és motivar tot el professorat per a que aquesta aplicació sigui una tasca conjunta.

Anem a veure en una petita introducció el context on s'ha desenvolupat aquesta experiència:

1.1.Descripció de l'entorn

L' escola on ens ubiquem és una escola privada concertada de **triple línia** situada en un barri de l'Hospitalet de Llobregat. L'escola fa 17 anys que és al barri.

El barri té una alta densitat (47.299 hab./Km²) sent el marge d'edats dels 25 als 49 anys el més ampli amb un 26 % de la població.

El lloc de naixement de la població és el següent: Catalunya, el 36%, Andalusia, el 14 %, Extremadura, el 15 % i resta de comunitats, el 5 %.La població estrangera representa el 30 % amb presència predominant de països de Sud-Amèrica.

L'alumnat nou-vinguts representen un 20% de l'escola.

El nivell d'instrucció és: un 50 % amb estudis de Primària i Secundària, un 25 % amb estudis incomplets, un 14 % amb estudis de grau mig i superior i un 6 % de llicenciats.

La participació dels pares a la vida escolar és mínima. A les últimes votacions del Consell Escolar només van votar el 6% del cens.

El 80 % de famílies de l'escola són castellano-parlants.

El barri on s'ubica l'escola és compta amb recursos com un mercat, un centre de salut, un hospital, una biblioteca, un centre cívic, un parell d'esplais, els bombers i una comissaria de nova creació dels Mossos d'Esquadra. És un barri de carrers estrets i desordenats limitat pel nord per una carretera. A l'altra banda de la carretera hi ha espais oberts, un polisportiu i dos camps de futbol.

El barri està ben comunicat amb servei de metro, autobús i tramvia.

1.2.Descripció del grup-classe

L'alumnat amb els que s'ha treballat aquest projecte són de **2n.de cicle inicial**. Porten dos anys amb la mateixa tutora i es un grup **força actiu i creatiu** .

El grup té **26 alumnes**, 15 nenes i 11 nens. Inicialment tenia 25 alumnes però al mes de novembre es va canviar un nen de classe ja que a l'altre aula de segon coincidien dos alumnes amb problemàtica conductual i la tutora es va veure desbordada.

Respecte a **alumnat nou-vingut**, tenim una nena romanesa que es va incorporar a l'escola a P-4 i s'ha adaptat perfectament al centre i té un domini bo del català. Aquest curs es va incorporar al grup un nen peruà que ja havia estat escolaritzat a una altra escola del barri.

Respecte amb **alumnes amb necessitat educatives** tenim un nen diagnosticat amb TDA , un nen que va un cop per setmana al psicòleg per tractar una problema conductiu emocional de relació amb els pares i una nena per un problema conductual que li provoca molta inseguretat i ansietat.

Des de P-5 se li està fent una **modificació de currículum** a un nen; assisteix dos cops per setmana a logopèdia al CAP i encara esperem el diagnòstic de l'especialista de Sant Joan de Déu ja que els pares, per problemes econòmics i familiars no han volgut fer proves fins aquest curs. De moment està assolint la lecto-escriptura i la numeració fins al 100.

1.3. Descripció de l'aula.

Com que per passar les activitats s'han de mirar els quadres es necessita un ordinador i un reproductor amb una pantalla.

A la nostra aula no teníem ordinador i havíem d'anar a un aula de secundària habilitada per sala d'audiovisuals. Les cadires eren grans i amb braç, cosa que no facilitava gaire la comoditat ni l'atenció dels nens que es passaven l'estona jugant amb els braços de les cadires.

1.4. Descripció de la sessió

El dia triat va ser dilluns a la tarda per dos motius merament organitzatius:

- disponibilitat de l'aula TIC amb ordinador portàtil i canó.
- Disponibilitat de la tutora que tenia les dues hores seguides amb el grup classe.

La duració de la sessió ha estat d'uns 45 minuts aproximadament i algunes activitats s'han hagut de seguir a la classe.

La programació de la sessió ha estat la següent:

- arribada a l'aula TIC
- un voluntari sortia a fer exercicis de BRAIN GYM com a model per a la resta de companys mentre que la mestra preparava l'ordinador.
- Es passaven els quadres i les fotos de les sessions anteriors per recordar-les i crear expectació.
- Es feia l'activitat
- En acabar, mentre la mestra recollia l'ordinador l'alumnat s'esperaven en una escala fent-se un massatge al cap

- En arribar a l'aula es continuava l'activitat o es feia una avaluació conjunta de com s'havien sentit.

1.5. Proposta de l'AULA DE LA TRANQUIL·LITAT

Crec que el millor es passar aquestes activitats a l'aula dels nens o a un aula amb bancs i on es pugui enretirar tot per crear espais. Hauria de ser una aula amb poca llum on es pogués crear un ambient tranquil. Podria estar decorada amb quadres de paisatges i amb una mini cadena per poder sentir música (de l'estil que proposem en el CD).

Hauria de tenir també unes estoretes i uns coixins que podrien dur els mateixos nens.

Es podria tenir encens per les sessions de massatges.

Com a material caldria tenir el que està anotat a les activitats.

Es podria aprofitar una aula de psicomotricitat o crear una aula per aquestes sessions a la que es podria anomenar aula de la tranquil·litat i que podria tenir, a més a més, la funció d'aula de tutories individuals, es a dir, un espai on els nens se sentissin còmodes i on poguessin expressar obertament els seus sentiments.

L'objectiu seria que l'alumnat convisquessin en un espai que després ells podrien reproduir a casa seva .

El responsable d'aquesta aula hauria de ser el tutor de cada grup d'alumnes ja que és qui sap en cada moment com es troba cada nen i nena.

2. APLICACIÓ DE LES ACTIVITATS A SEGON DE CICLE INICIAL

2.1. Temporalització de les sessions.

La proposta inicial era passar una activitat cada quinze dies però per problemes d'organització interna de l'escola es va haver de començar al febrer i passar una activitat cada setmana.

A partir del maig, degut a l'aplicació de les proves de les Competències Bàsiques, es va haver de deixar de fer les activitats ja que es necessitava la sala i el material audiovisual.

Inici: 12 de febrer del 2007

Mostra :25 nens de 2n CI

Avaluació inicial: 12-II

Agitació: 9-II

Tendresa: 26-II

Afinitat: 5-III

Pànic: 12-III

Por: 19-III

Gratificació: 26- III

Tranquil·litat: 16 -IV

Placidesa: 24-IV

Alegria: 2-V

Vergonya: 9-V

Nostàlgia: 16-V

2.2. Activitats proposades

A continuació especifico les activitats proposades pel Cicle Inicial

Avaluació inicial sobre emocions

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: DIBUIXOS DELS NENS I FOTOGRAFIES

Quadre escollit: “Les tres dones” de Sonia Delaunay

Cicle: CI

Proposta de treball: Valorar quin vocabulari tenen els nens i nenes sobre les emocions.

- Presentarem el quadre als alumnes i els hi preguntarem si saben qui són.
- Preguntar què s’ha deixat de fer el pintor.
- Demanar als nens si saben per què ha deixat les cares sense pintar o què pretenia amb això.
- Preguntar què es veu a les cares de les persones.
- Anar analitzant a les tres dones i preguntar com se sent cadascuna o que li passa a cadascuna.
- Un cop haver fet l’anàlisi dels possibles sentiments farem grups de tres nens i a cada un d’ells els hi donarem mig full amb només les siluetes de les tres cares (una cara a cada full)

- Demanarem a cada nen que escrigui a sota com se sent la dona que li ha tocat i que li dibuixi la cara i copiï la resta del cos del quadre.
- Un cop acabat, individualment, cada nen sortirà a explicar com se sent el seu personatge i per què està així.
- Després els nens sortiran sense el dibuix i ens explicaran com se senten ells i per què.

Amb aquesta activitat valorarem el coneixement que tenen els nens del vocabulari emocional.

Emoció: AGITACIÓ

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: FOTOS DELS NENS

Comoció intensa de l'esperit

Quadre escollit: "Metròpolis" de George Grosz

Cicle inicial

Proposta de treball: identificació de gestos

- Ensenyar el quadre i preguntar que creuen que ha passat.

- Comentar als nens que en aquests carrers hi ha molta agitació i preguntar-lis que creuen que significa això.

- Preguntar quines han estat les causes d'aquesta agitació.

- Quins colors ha fet servir el pintor per demostrar aquest estat d'ànim?

- Explicar als nens que aquest quadre el va pintar quan la seva ciutat estava en guerra i la gent tenia por dels bombardejos.

- Preguntar com es devia sentir aquesta gent.

- Col·locar-se al costat del quadre com si fóssim una persona més enmig del carrer i amb mímica fer la cara que faríem.

- Comentar entre tots quins gestos són els més habituals quan representem la por, els nervis, l'agitació....

- Esbrinar què li passa al nostre cos quan estem agitats o nerviosos (sudoració, tremolors, dificultat en respirar...)

- Comentar com es deuen sentir aquestes persones i que podrien fer per estar més tranquil·les.
- Parlar amb els nens i nenes del que són tècniques de relaxació.
- Preguntar si saben com controlar la respiració o si ho han vist fer algun cop.
- Per parelles farem un exercici de relaxació basat en la respiració.

Ara us posareu de dos en dos. Un de vosaltres s'estirarà al terra. L'altra seurà a terra mirant cap el company que està estirat. Heu de procurar està callats per poder seguir bé les indicacions i permetre que us podeu relaxar.

El company assegut posa les mans a sobre la panxa del que està estirat. Els que esteu estirats heu de respirar inspirant pel nas i intentant inflar la panxa per després deixar anar l'aire molt a poc a poc.

Aquest exercici es repeteix quatre vegades i la professora pot anar comptant per a que la inspiració sigui més lenta.

Ara, els que esteu estirats haureu d'agafar l'aire per la boca i intentar omplir al màxim el pit. Els nens que esteu asseguts poseu les mans sobre el pit del company per notar com s'infla-

Un cop fet quatre vegades es demana als nens que canviïn.

1. Demanar els nens que expliquin com s'han sentit i si creuen que fer aixà ajuda a calmar-nos.
2. Veure si una persona sola també ho pot fer i mirar en quins moments del dia seria adient dedicar una estoneta a la respiració.

Emoció: TENDRESA

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: FOTOS DELS NENS

Afecció plena de dolcesa

Quadre escollit: “Ambroise Vollard” de Claude Bonnard

Cicle inicial

Proposta de treball: Sentir-se cuidat i saber cuidar.

Material: molt de carinyo

- Ensenyar el quadre i preguntar què està fent aquest senyor.
- Preguntar com es deu sentir el senyor quan està acompanyat de la seva mascota. Com tracta al seu gatet?
- Preguntar als nens si tenen mascotes i com se senten quan estan amb elles.
- Preguntar als nens com es deu sentir el gatet.
- Comentar que podem fer per a que les mascotes se sentin bé i nosaltres també.
- Dividir la classe per parelles. Un farà d'amo i l'altre de gatet. És convenient que els nens més tímids comencin fent d'amos i siguin els primers a triar un gatet.
- El mestre anirà donant instruccions i els amos aniran acaritant el gatet:

Mireu que mono és el gatet que teniu a la vostra falda. Ara li anem a gratar el cap per a que s'adormi i tanqui els ulls.

Ara li acarantem les orelletes pel darrera i mica en mica el gatet es va quedant adormit.

Ara li gratem al mig dels ulls, a sobre el nas que els hi agrada molt als gatets.

Ara li rasquem sota la barbeta, a poc a poc.

Ara agafem una poteta i li acarorem les almohadilles i li estirem les ungetes. Ara fem el mateix amb l'altra poteta...

Ara el gatet s'estira a terra i li fem un massatge a la panxona.

I el gatet està tan a gust que s'estira i s'estira....

- Després els nens canviaran de rol. El que feia de gatet passa a fer d'amo.
- En acabar la sessió gatuna, ens seiem en rotllana i el mestre va preguntant : com s'han sentit? Com estan ara? Quin paper els hi agradat més: amo o gatet? Per què? En quin paper s'han sentit millor? Per què?
- Ara el mestre els hi dirà que pensin una mica i contestin sincerament si és més important que els cuidin o cuidar? Per què?

Emoció: AFINITAT

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: DIBUIXOS DELS NENS

Parentiu que s'adquereix per matrimoni o padrinatge.

Quadre escollit: "L' últim sopar" de Leonardo Da Vinci

Cicle inicial

Material: 1 foli per nen, colors , tisores ,pega i mitja cartolina per grup.

Proposta de treball: Parlar dels grups d'amics dels pares.

(Aquesta activitat està feta en una escola religiosa on els nens coneixen la figura de Jesús)

- Preguntar als nens com són els amics dels seus pares. On es van conèixer? Per què són amics? Són de la mateixa edat? Són companys de feina?...
- Preguntar que acostumen a fer amb els amics. Surten els caps de setmana? Van a sopar junts? Venen a casa vostra?
- Demanar si saben de què parlen els pares quan estan amb els seus amics.
- Preguntar als nens si se senten a gust amb els amics dels pares.
- Abans de mostrar el quadre explicarem als nens que ara veurem un sopar que va fer Jesús amb els seus millors amics. Com abans no havia camereres, el pintor els va pintar.
- Mostrar el quadre.
- Preguntar als nens si saben que deuen estar menjant. Què s'acostuma a sopar quan es fa un sopar d'amics?

- Preguntar per què creuen que deuen ser amics.
- Preguntar als nens si saben de que parla cada grup d'apòstols. (Anar preguntant per personatges)
- Comptar quants eren els amics de Jesús i demanar als nens que ara els dibuixarem a tots.
- Com els nens es queixaran de que són molts dividirem la classe en grups de quatre i demanarem a cada nen que només dibuixi tres. Per fer aquest dibuix cal que tots ens posem d'acord en la mida i els apòstols que farem.
- Un cop acabat els dibuixos de cada grup, els retallarem i els enganxarem tots junts.
- Cada grup sortirà a explicar com ho han fet per a compartir la feina i quines complicacions han hagut i com ho han fet per arribar a un acord.

Emoció: PÀNIC

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: DIBUIXOS DELS NENS

Terror agafat sobtadament i sense poder-ne explicar suficientment la causa

Quadre escollit: "El crit" d' Edwar Munch

Cicle inicial

Proposta de treball: Treball plàstic sobre la famosa obra

- Mostrar el quadre.
- Preguntar als nens com se sent aquest home?
- Entre tots pensar que ha pogut passar per a que el personatge faci un crit d'aquest mena.
- Col·locar els nens al costat de la pantalla i que imitin el gest del personatge i el crit.
- Demanar als nens com s'han sentit després de cridar. Per què?
- Demanar als nens que ens expliquin per què el personatge crida i s'agafa o es tapa el cap.
- Explicar una mica la vida del pintor.

Edwar era el germà gran: dos de les seves tres germanes van morir després de llargues malalties. La tercera la van acusar de boja i va acabar els seus dies tancada a un centre psiquiàtric . El pintor va viure amb la mort des de la seva infantesa.

- Preguntar als nens quins detalls ha fet servir el pintor per expressar aquesta por que té (paisatge, colors, moment del dia, traç...)

- Repartir ceres i que cada nen faci la còpia del quadre.
- Mentre van copiant el quadre, el mestre demanarà als nens que li vagin dient coses al personatge del quadre.

Emoció: POR

Torbament de l'ànim davant d'un perill real o imaginari.

Quadre escollit: « La medusa » Michelangelo Merisi Caravaggio

Cicle inicial

Proposta de treball: Parlar sobre les pors dels nens

- Preguntar si saben què és la por.
- Preguntar si han sentit algun cop por.
- Ensenyar el quadre i preguntar que li passa a aquesta senyora.
- Preguntar com se li nota i en què se li nota que té por.
- Preguntar què ens passa a nosaltres quan tenim por. Com ho notem?
- El mestre reparteix a cada nen una targeteta on ha d'escriure una cosa que li faci por.
- Després el mestre les recollirà i anotarà a la pissarra un llistat de les que van sortint, separant les que són veritat de les que són mentida.
- Entre tots anirem analitzant quines tenen causes fundades i quines no.
- També intentarem esbrinar entre tots com podem fer per superar aquesta por.
- Veurem contra quines pors podem lluitar i contra quines no.

Emoció: GRATIFICACIÓ

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: FOTOGRAFIES DELS NENS

Recompensa

Quadre escollit: “Els amants” de Magritte

Cicle inicial

Proposta de treball: fer compliments sobre els companys de classe.

Material: un parell de mocadors grans.

Adaptació de l'activitat “El protagonista del dia” del llibre Educació Socioemocional a Primària de l'Anna Carpena

- Explicar als alumnes la següent història:

Ara veureu un quadre una mica curiós. És un quadre on el pintor ha volgut començar una relació al revés.

Ja sabeu que la gent es coneix, comparteix coses junts i a vegades s'enamora. Sabeu per què s'enamora la gent?

Us podrieu enamorar d'algú que no coneixeu de res? És clar que no, no saps quina aparença té, quines coses li agrada fer, com és la seva manera de ser, com es comporta..... Doncs en aquest quadre sortiran dos persones que estan super enamorades però que no es coneixen ...Els voleu veure?

- Mostrar el quadre.
- Preguntar als nens om ha representat el pintor el fet que no es coneixen de res.
- Demanar als nens com es deuen sentir aquestes persones i per què.

- Proposar als nens que ajudin als personatges a coneixes:

Recordar als nens que han de ser coses bones, gratificants, que els facin sentir bé, que quan per fi es puguin veure se sentin recompensats.

Començarem els nois dient algun detall sobre l'aparença del noi (alçada, cabell, color de pell, ulls, cara, pes, cos....) i després les noies diran alguna característica sobre com es físicament la noia.

- A continuació triarem un nen i una nena, els hi taparem el cap com a la pintura i direm als demés que els descriguin com han fet amb els personatges.
- Ara continuarem amb els personatges del quadre. Les noies diran les coses que li agrada fer al noi (treball, estudis, a casa, programes, cuina, aficions, caps de setmana, vacances, esports) i els nois aniran dient el que li agrada fer a la noia.
- A continuació triarem un parell més de nens, els hi taparem el cap i els companys hauran de dir que els hi agrada fer.
- Continuant amb els personatges del quadre, ara demanarem als nens que ens diguin com és la manera de ser de cadascú (agradable, simpàtic, tímid, nerviós, vergonyós, col·laborador, somiador, atrevit, comprensiu, inquiet, generós...). Direm als nens que hem de procurar dir coses agradables d'ells ja que estan enamorats...
Si cal, farem posar un exemple als nens per a que s'entengui bé la manera de ser (*què vols dir amb això de que és comprensiu...*)
- Ara farem el mateix amb dos companys de classe.
- A continuació repetirem els mateixos comentaris amb alguns nens de la classe de forma que tots es portin un comentari sobre la seva persona. Aquí el mestre ha de tenir cura en saber triar quins alumnes sortiran a l'hora que els companys parlin de la seva aparença, les coses que li agrada fer o com és la seva manera de ser.

- Si cal també se'ls hi pot demanar als companys que posin exemples quan defineixen un company (*com saps que al "Jordi" li agrada ajudar la seva mare a cuinar...?*)
- Preguntarem als nens com s'han sentit quan algú ha dit alguna cosa d'ells. Preguntarem si estan o no d'acord amb el que han dit els companys
- Un cop acabada aquesta part, farem posar als nens en rotllana. Un nen començarà a dir alguna característica agradable a un company al que mirarà directament als ulls. El company dirà gràcies i es dirigirà a altre nen. El nen que ja ha dit alguna cosa a un company seurà a terra. D'aquesta manera tots rebran un elogi.
- Un cop acabat el mestre preguntarà si estan d'acord i si s'han sentit bé.

Emoció: TRANQUILITAT

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: FINESTRES DELS NENS

Sentiment agradable, exempt d'agitació, al tenir consciència d'estar lliure de problemes.

Quadre escollit: "Xicotona la finestra" de Salvador Dalí

Cicle inicial

Proposta de treball: Crear visions relaxants

Material: una finestra feta de cartró (la tapa d'una capsa de sabates) per a cada parella.

Caixa de ceres.

- Mostrar el quadre.
- Preguntar als nens qui és aquesta noia?, què fa?, on està?...
- Demanar als nens si saben com se sent aquesta noia.
- Preguntar als nens si saben per què el pintor ha utilitzat principalment el color blau?
- Donar a cada parella de nens una finestra (tapa de la capsa de sabates) i demanar que inventin un paisatge o una situació que els ajudaria a estar més tranquils o relaxats.
- Cada parella sortirà a explicar a la resta què és el que veu per la finestra.
- Acabar la sessió demanant als nens que per parelles dibuixin amb ceres el paisatge que veuen per la finestra.
- Comentar com se senten quan miren per la seva finestra.

Emoció: PLACIDESSA

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: QUADRES DELS NENS

Tranquil, quiet, que està en calma, en pau.

Quadre escollit: "sky bird" de Rene Magritte

Cicle: inicial

Proposta de treball: treball plàstic en grups

- Preguntar als nens i nens com els fa sentir aquest quadre: nerviosos o tranquils? I per què?
- Preguntar què té d'especial aquest colom? Per què deu estar farcit de núvols?
- Preguntar als alumnes com se sentirien si estessin plens de núvols?
- Preguntar on deu anar aquest colom i per què vola de nit?
- Treball plàstic per grups de 4 nens:

Donar a cada grup una mitja cartolina blau marí i mitja cartolina blau cel i una pila de cotonets.

Donar la plantilla del colom i els nens l'han de calcar a la cartolina blau cel per després omplir-la de cotonets i enganxar-la al mig de la cartolina blau marí.

- Comentar per grups on va el seu colom i com s'han sentit al treballar amb els altres companys.

Emoció: ALEGRIA

Sentiment positiu acompanyat d' d'alleugeresa i creixement de l'ànim provocat pel compliment de les nostres expectatives i projectes

Quadre escollit: "A la festa del poble" d'Eugenio Hermoso

Cicle inicial

Proposta de treball: Compartir moments d'alegria

- Demanar als alumnes que ens diguin moments, llocs, situacions on se sentin molt alegres.
- Mostrar el quadre (on falten peces) i preguntar com se senten aquestes noies.
- Preguntar en què es nota que les noies estan contentes.
- Preguntar que deu faltar a les peces del quadre i per què creuen que el que falta les fa sentir tan alegres.
- Mostrar el quadre sencer.
- Fer hipòtesis per saber on van aquestes noies.
- Cada nen explica en un paper quan se sent feliç i quan està alegre.
- En acabar ,el nen que vulgui, ho llegirà davant de tota la classe.

Emoció: VERGONYA

Sentiment negatiu acompanyat del desig d'amagar-se, davant la possibilitat que els demés vegin alguna falta, carència o alguna cosa que hauria d'estar oculta

Quadre escollit: "Dos dones a la finestra" de Bartolomé Murillo

Cicle inicial

Proposta de treball: Compartir vergonyes

- Preguntarem als nens si saben el què és la vergonya.
- Preguntarem si saben que fem quan tenim vergonya i com ens sentim.
- Ensenyarem el quadre i preguntarem quina de les dues noies té vergonya i per què ho sabem.
- Demanarem als nens que endevinin per què té vergonya la noia.
- Com en el quadre surten dues noies, preguntarem si saben si tothom té vergonya o només la tenen algunes persones..
- Demanarem que els nens es posin per parelles i s'expliquin la cosa que els hi fa més vergonya.
- Després sortirà cada nen a explicar de que té vergonya el seu company.

El meu company ho passa molt malament quan.....

El mestre pot anar fent preguntes.

I saps per què li passa això? Creus que ho passa malament?...

- El mestre anirà escrivint les vergonyes que tenen els nens per veure que moltes són comunes.
Farem un petit debat.

Emoció: NOSTALGIA

VEURE MATERIAL COMPLEMENTARI: ESCRITS DELS NENS

La llunyania dels éssers i llocs estimats ens provoca un sentiment negatiu acompanyat del desig de retornar junt d'ells.

Quadre escollit: Dr. Paul Gachet de Vincent Van Gogh

Cicle inicial

Proposta de treball: Inventar històries.

- Presentarem el quadre als nens.
- Preguntarem qui és aquest senyor.
- Intentarem esbrinar que li passa a aquest senyor: com té la cara, com està assegut, en que deu estar pensant.....
- Explicarem als nens que aquest senyor abans vivia a una gran ciutat on era metge i ara està vivint a casa d'un amic al camp. Què li pot passar?
- Explicarem als nens que quan una persona està lluny de casa seva i fa dies que no veu als seus se sent nostàlgica.
- Preguntarem als nens a qui trobarien a faltar.
- Farem grups de quatre nens i repartirem l'inici d'un text que hauran de completar entre tots.
- Un cop acabada la feina el grup ho llegirà a tota la classe.
- Acabarem la classe dient que hem après una paraula nova: nostàlgia.

Textos a repartir:

El doctor Gachet vivia a una gran ciutat i cada dia anava a l'hospital per tenir cura dels seus pacients. Tenia el costum de passar per totes les habitacions i saludar a tots els malalts. Quan acabava de treballar sovint sortia a sopar amb altres metges per parlar dels últims descobriments de la medicina.

En arribar a casa sempre tenia temps de llegir un conte a les seves filles i seure una estoneta al sofà per explicar a la seva dona com havia anat el dia.

Ara fa una setmana que ha hagut de marxar a casa d'un amic seu que està malalt. El seu amic viu en una casa al mig del bosc i fa uns dies que el doctor se sent.....

Troba a faltar la ciutat perquè.....

Troba a faltar l'hospital perquè.....

Troba a faltar als seus pacients perquè
.....

Troba a faltar la dona perquè.....

El que més enyora són les seves filles perquè.....

Ara li agradaria estar a casa seva.....

Té ganes de tornar a casa perquè sent
.....

AVALUACIÓ DEL PROJECTE

1. INTRODUCCIÓ

L'Avaluació del Projecte ha estat l'apartat del treball que més m'ha costat i més dubtes m'ha plantejat.

Crec que els resultats no han estat ben valorats i que les conclusions estretes depenen més de la meva subjectivitat que d'un anàlisi quantitatiu.

Un altre tema que em preocupava era quins barems utilitzar per valorar el quart apartat . En utilitzar l' escala numèrica em trobava que no sabia on marcar les diferències entre valors propers (7 ó 8- 3 ó 4) per la qual cosa vaig optar al final per quatre opcions.

Vaig presentar dos opcions:

Puntuació	0-1-2	3-4-5-	6-7-8	9-10
Opcions	Gens	Poc	Bastant	Molt
	Mai	A vegades	Sovint	Sempre que pot

Finalment vaig utilitzar la primera opció

El cinquè apartat d'observacions crec que és el que millor mostra els resultats dels objectius de les sessions.

A continuació veiem sessió per sessió el recull quantitatiu:

De la primera sessió sobre l' avaluació inicial no vaig fer cap recull perquè encara no tenia clar que fer.

3. ANÀLISI GRAELLES D'AVAUACIÓ

LES ORIGINALS ESTAN EN EL DOSSIER ADJUNT

Sessió: AGITACIÓ							
Data: 9 de febrer							
Nens que han participat: 25							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
62	29	13	12	11	12	2	0

Sessió: TENDRESA							
Data: 26 de febrer							
Nens que han participat: NO ES VA FER RECULL							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt

Sessió: AFINITAT							
Data: 5 de març							
Nens que han participat: 25							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
47	84	10	15	3	12	10	0

Sessió: PÀNIC							
Data: 12 de març							
Nens que han participat NO ES VA FER RECULL							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt

Sessió: POR							
Data: 19 de març							
Nens que han participat: 25							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
93	172	8	17	2	5	18	0

Sessió: GRATIFICACIÓ							
Data: 26 de març							
Nens que han participat: 21							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
108	10	12	10	3	5	10	3

Sessió: TRANQUIL·LITAT							
Data: 16 d'abril							
Nens que han participat: 22							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
99	16						
		17	5	2	9	10	1

Sessió: PLACIDESA							
Data: 24 d'abril							
Nens que han participat: 23							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
109	17						
		15	8	3	7	9	4

Sessió: ALEGRIA							
Data: 2 de maig							
Nens que han participat: 24							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
102	35						
		21	3	3	4	10	7

Sessió: VERGONYA							
Data: 9 de maig							
Nens que han participat: 24							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
105	37						
		17	7	3	8	10	3

Sessió: NOSTÀLGIA							
Data: 16 de maig							
Nens que han participat: 23							
Participa Espontàniament	Participa quan li demanen	Expressa vivències		Utilitza vocabulari emocional			
		SI	NO	Gens	Poc	Bastant	Molt
116	33	20	3	Veure fulls escrits			

4. L'AVAUACIÓ QUALITATIVA

L'avaluació qualitativa també ha estat difícil ja que aquest grup no només ha treballat l'educació emocional en aquestes sessions sinó que la tutora, al estar conscienciada de la importància del tema emocional, no ha deixat d'aplicar estratègies que afavorien el benestar, l'autoestima i la resolució de conflictes en tot moment.

Per mostrar les intervencions més sorprenents o gracioses dels nens en les activitats he fet un recull dels comentaris fets a cada sessió. En algunes sessions també s'ha fet fotos o s'ha recollit els materials elaborats pels nens.

5. COMENTARIS RECOLLITS DE CADA SESSIÓ

A cada sessió que vaig passar als meus alumnes vaig anar anotant els comentaris que feien els nens.

En els següents comentaris recullo textualment el que deien els nens.

A les 12 sessions hi ha comentaris referents a:

- l'observació del quadre
- als sentiments dels personatges
- a les contestacions de les preguntes fetes a l'activitat

El resum de la participació està recollit en les graelles que apareixen a l'annex.

Els treballs plàstics també estan en un annex de material que presento juntament amb el treball.

SESSIÓ DEDICADA A L' AVALUACIÓ INICIAL

Respecte a l'observació del quadre:

- Són els tres reis mags perquè van vestits de reis.
- Són tres dones que estan d'esquena perquè tenen vergonya
- Són tres dones que els hi ha posat una sac a la cara.

Respecte a l'activitat:

Com se senten les noies del quadre?

- Està contenta perquè ha anat de compres.
- Està contenta perquè li ha sortit bé un pastís
- Està orgullosa de si mateixa perquè ha ajudat a un iaio a passar el carrer.
- Està nerviosa perquè s'ha deixat els deures.
- Està trista perquè el seu nuvi està amb una altra.
- Està trista perquè les seves amigues no la deixen en pau.
- Està sorpresa perquè li han fet una festa i no ho sabia.
- Està espantada perquè havien de venir els iaies i no han vingut.
- Se sent bé perquè ha acabat la feina.

Com et sents tu?

- Estic bé perquè acabo la feina.
- Estic content perquè he passat una pantalla del vídeo joc.
- Estic feliç perquè estic bé
- Estic una mica enfadada perquè el meu company em molesta i no puc acabar la feina.
- Sóc feliç.
- Estic contenta perquè la meva avia s'ha comprat un plat per fer pastissos.

Cal destacar que quan els nens explicaven què els hi passava als personatges dels quadres era quan realment explicaven coses que jo com a tutora sabia que els angoixava. En canvi, quan explicaven com se sentien ells, repetien sempre que estaven bé perquè estaven contents.

SESSIÓ DEDICADA A L'AGITACIÓ

Respecte a l'observació del quadre

- Han aparegut uns monstres que volen envair la ciutat.
- El quadre és vermell perquè passa al vespre.
- La gent va disfressada de monstres per fer por.

Respecte als comentaris del sentiments dels personatges

- Estan corrents com a desalmats.
- Estan desesperats.
- Corren com a bojos, xocant entre ells.

Respecte al que podem fer quan sentim por o nervis com els personatges

- Parlar amb algú i explicar-li que et passa.
- Abraçar-te al del costat
- Cridar.
- Amagar-se
- Respirar com tu ens vas ensenyar.
- Fer massatges

SESSIÓ DEDICADA A LATENDRESA

Respecte a l'anàlisi del quadre:

Com s'ha sentit el senyor?

- Està feliç perquè se li va morir la seva dona i ara els amics li han regalat un gatet.
- Està nerviós perquè creu que el gatet està malalt

Com està el gatet?

- Se sent a la glòria.
- Li estan traient tot el mal que porta a dintre
- Està tan a gust que li cau la baba com a mi quan faig la siesta.
- No vol que s'acabi aquest moment.

Respecte a com ens hem sentit durant la sessió:

- L'Alex tenia la boca oberta perquè quan ens relaxem tenim son.
- Jo volia ser amo perquè a mi no m'agrada relaxar-me perquè sóc molt nerviosa.
- A mi m'agrada cuidar a la gent perquè així després ser que em cuidaran.
- Jo cuidaré els meus pares perquè ells han donat la vida
- Senyoreta jo vull explicar...

SESSIÓ DEDICADA A L'AFINITAT

Respecte a les preguntes fetes pel mestre:

- El meu pare sempre surt amb els del futbol i la meva mare no vol anar mai.
- Els pares van sols als sopars perquè són de nit i jo he de dormir a casa dels avis.
- La mama sempre està al telèfon amb amigues.
- Anem a sopar a casa dels amics que també tenen nens sinó és un rotllo.
- Són amics perquè eren petits com nosaltres.

Respecte al quadre:

- Estan bevent vi perquè als sopars tothom beu vi.
- Estan cotillejant dels vestits.
- Estan discutint qui pagarà.
- Estan recordant els records de petits.

Respecte a l'activitat:

- Al principi no ens aclaríem.
- Si tots ens ajudem tenim menys feina.
- M'agrada seure tots junts perquè ens ho passem millor i tots som amics i fem les coses més ràpid per poder jugar després.

SESSIÓ DEDICADA A L PÀNIC

Respecte a l'observació del quadre

- Està espantat.
- Està sorprès.
- Està patint.
- Té horror.
- Es voldrà suïcidar.

Respecte a què li ha passat al personatge

- S'ha oblidat el passaport i no té papers. (comentari d'un nen peruà)
- La seva casa s'està cremant.
- Està a punt de ser atropellat.
- Que mai havia sortit al vespre i té por.
- L'onada negra que té al darrera se'l vol empassar.

Respecte a que està veient que li fa tanta por

- Ha vist un gos, un tauró, un tigre, una serp, un llop.
- Ha vist un mort, un esquelet, un accident

Per què s'amaga la cara?

- Perquè no es creu el que veu.
- Per relaxar-se com quan ens fem massatges al cap.
- Per protegir-se.
- Per estar tranquil.
- Per no sentir el crit.

Posa't al seu costat i diga-li alguna cosa

- Tranquil, no t'espantis, podrís anar a veure les teves germanes al cementiri.
- No t'espantis que tens amics.
- No et posis nerviós que et pot donar un atac.
- Tranquil que aquí tens una amiga i anirem junts al cementiri.
- Tranquil que si hi ha algú et protegirem.
- No et preocupis que estic amb tu.
- No estiguis nerviós!!! Tranquil·litzat una mica!!!! (cridant)

SESSIÓ DEDICADA A LA POR

Respecte a l'observació del quadre

- Està espantat perquè li han tallat el cap i les serps són verinoses
- S'ha mort d'una hipotermia perquè les serps porten un virus com el de les rates...
- Està aterroritzat.

Respecte a com es nota que té por

- Obre la boca i se li veuen les dents perquè està tensa.
- Té els ulls molt oberts perquè se li inflen les pupil·les perquè té por.
- Té el nas molt obert perquè quan estem nerviosos respirem malament.
- Té les celles cap a dins perquè si les tingues cap a fora estaria sorpresa i estaria contenta.

Què és el que us fa por a vosaltres

- Pors imaginaries: dracs i esperits
- Pors reals però improbables: cocodrils, aranyes, lleons, tigres, serps, taràntules, anacondes, ninots que parlen.
- Pors reals: precipicis, contaminació, foscor, talls, la mort.
- “Contra la mort no podem fer res perquè tothom es mora”
- “No volem que es morin les mames o germanets petits”
- “Tinc por a la foscor perquè pot venir algú que no veiem”
- “Els ninots que parlen ens feien por de petits però ara sabem que tenen piles o una bateria”

SESSIÓ DEDICADA A LA GRATIFICACIÓ

Respecte a l'observació del quadre

Físicament:

- El noi és moret amb els ulls verd i el cabell negre i arrissat. Porta ulleres, té la boca petita i porta barba. Té el nas punxegut i és alt.
- La noia té el cabell llarg amb els ulls blaus i és molt atractiva perquè sempre va pintada i ben maquillada.

Com són com a persones?

- La noia deu ser presumida, delicada, sensible, sentimental, intel·ligent, tolerant, elegant i atractiva.
- El noi deu ser amable, divertit, romàntic, intel·ligent i pijs.

Què els agrada fer?

- A la noia li agrada anar al cine, li agraden les flors, li agrada anar a ballar, es compra molta roba perquè es molt presumida i li agrada anar en avió..
- El noi balla molt bé i és cambrer perquè va vestit de cambrer.

Respecte a com et sents quan estàs enamorat

“Enamorar-se vol dir que t'agrada molt una persona i només tens ganes d'estar amb ella”

Comentaris que s'han fet els nens

Veure graella d'avaluació.

SESSIÓ DEDICADA A LA TRANQUIL·LITAT

Respecte a l'observació del quadre

- Aquesta noia està bé perquè es el seu aniversari i està esperant els amics que vinguin.
- Està bé perquè sent els ocellets.
- Està tranquil·la perquè s'ha canviar de pis i pensava que no veuria el mar i el veu.
- Estava ofegada i necessitava aire.
- Se sent trista perquè està sola.
- Està impacient perquè no veu venir el seu marit que està a la barca.
- Està interessada veient el fons marí.
- Està preocupada perquè el seu enamorat està al vaixell.
- Està pensativa i enamorada.

Respecte a per què el pintor ha utilitzat el blau

- Surt blau perquè és el color del cel i del mar.
- Surt blau perquè la noia té els ulls blaus i al pintor li agrada.
- És blau perquè va a una festa i li agrada el color.
- És blau perquè és tranquil.

SESSIÓ DEDICADA A LA PLACIDESA

Respecte a l'observació del quadre

- Estic nerviós perquè és de nit i algú el podrà caçar.
- .Estic nerviosa perquè no se a on va ni que farà
- Em fa sentir inspirat.

Què té d'especial el colom

- És el colom de la Pau
- És el rei dels coloms.
- És el colom que porta els núvols per a que plogui.
- És un colom perquè el pintor li agradaven.

Com et sentiries si estesis farcit de núvols?

- No tindria gana.
- Em faria fàstic.
- La mare em portaria al metge.
- Rara vol dir que no estàs bé.

T'agrada fer feina amb els teus companys. Com t'has sentit?

Tothom s'ha sentit bé malgrat els que tenien companys que són moguts han dit que no han pogut treballar bé.

SESSIÓ DEDICADA A L'ALEGRIA

Respecte a l'observació del quadre

On van?

- Han anat de compres.
- Van un poble perquè van vestides de poble.
- Van a fer un picnic.

Com se senten?

- Estan contentes perquè han comprat molt menjar.
- Estan alegres perquè tenen la cara vermella.
- Estan felices perquè als seu poble no hi havia menjar i elles n'han aconseguit molt.
- Estan inspirades perquè volen fer un pastís.
- Estan alegres perquè s'han trobat un pintor pel camí que les ha pintades.

Com sabeu que estan alegres?

- Tenen la cara vermella.
- Se'ls hi noten els ulls aixecats.
- Caminen molt "xules".
- Van molt maques.
- Respiren molt gran.

Respecte a què et fa ser feliç

- Quan em fan regals: 2 nens
- Quan jugo amb nens del meu país
- Quan ve un nen nou d'un altre país a la classe.
- Quan jugo amb els gossos.
- Quan estan els meus avis.
- Quan m'estimen
- Quan trec bones notes : 5 nens

- Quan li canvio la roba la Nenuco
- Quan la meva mare està contenta de mi: 2nens
- Quan ajudo a les persones i als amics:2 nens
- Quan em regalen un regal divertit
- Quan jugo amb els amics
- Quan em donen un petó i m'abracen: 2 nens
- Quan jugo a pilota.
- Quan tinc animals.
- Quan vagi a Sevilla
- Quan el meu hamster juga amb mi.

En grans trets podríem dir que els nens se senten feliços quan: treuen bones notes, la mare està contenta, juguen i en contacte amb animals.

Respecte a quan estàs alegre

- Quan juguen amb mi:3 nens
- Si trec bones notes: 3 nens
- Em donen un gos.
- Quan vaig a Port Aventura.
- Si trobo algun nino meu.
- Si guanyo alguna copa.
- Si la senyoreta m'estima.
- Si m'estimen.
- Quan la mare em fa un petó perquè he tret un "perfectíssim"
- Si jugo amb els amics:3 nens
- Quan ajudo els amics:2 nens
- Si em regalen un conill.
- Quan ajudo a les persones grans.
- Si em compren la Play Station
- Si em faig un amic
- Si menjo la sopa.

Els temes que els fan sentir alegres són els mateixos de quan estan feliços: treure bones notes, que algú els estimi, jugar i ajudar.

Estic satisfeta ja que em pensava que sortiria més el tema dels regals i les satisfaccions materials i en canvi no ha estat així.

SESSIÓ DEDICADA A LA VERGONYA

Abans de l'observació del quadre

Qué és la vergonya?

- És quan et mira la gent i tens vergonya.
- És quan et poses vermell perquè estàs amb gent que no coneixes.
- És que et fa por fer un cosa que no saps fer.
- És el que passa quan una noia veu un noi.

Respecte a l'observació del quadre

Qué li passa a la noia?

- Ha vist que estan els seus amics i li fa vergonya
- Com porta un vestit nou li fa vergonya que la vegin
- Que hi ha molta gent i no vol que la mirin.

Com es nota quan tenim vergonya?

- Estem amagats.
- Estem amb les galtes vermelles.
- Estem amb els ulls avall i tancats
- Estem amb els ulls cap a dintre.
- Estem amb la cara tapada

De que tenim vergonya?

En especial els nens han contestat amb sinceritat i serenitat la vergonya dels seus companys i la majoria han declarat tenir vergonya a actuar o jugar en públic, quan gent estranya els mira.

(Gràcies a la vergonya d'un nen al que estem fem una modificació curricular, hem pogut variar tota la proposta de reforços amb gran èxit)

Veure la graella de recollida de dades.

SESSIÓ DEDICADA A LA NOSTÀLGIA

Respecte a l'observació del quadre

- Està trist.
- Està deprimat
- Està desesperat
- Està apenat
- Està decepcionat.
- Està pensatiu.
- Està sol

Respecte a com es nota que està nostàlgic

- Per la manera de tancar les pestanyes.
- Perquè té els ulls plorosos i tancats.
- Perquè les mans parlen i diuen que està trist.
- Perquè té unes arrugues a sobre del nas que et surten quan penses .
- Perquè té la boca cap abaix.
- Perquè les celles estan caigudes.
- Perquè no mira.

6. CONCLUSIONS

Com he dit a la introducció, crec que aquest apartat no ha estat plantejat de la manera més correcte per varius motius:

- l'avaluador s'ha centrat més en l'aplicació de les sessions que en la seva avaluació.
- l'avaluador coneixia des de feia dos cursos al grup que ha participat de les sessions i aquest fet ha influenciat en les valoracions sobre la seva participació i el coneixement del vocabulari emocional.
- Les anotacions de les sessions no s'han fet al moment sinó al cap del temps cosa que fa que no hagin estat del tot fidedignes.
- Les sessions es van haver de parar a mitjans de maig per causes d'organització.

Com ja he comentat abans, avaluar les sessions ha esta molt difícil i crec que el desenvolupament de capacitats emocionals per part dels nens necessita un període d'assoliment més llarg. Com diu la nova reforma educativa, l'Educació Emocional seria un L3 , es a dir un "long live learnig" , una colla d'aprenentatges que es van donant al llarg de la vida i tant des de l'educació formal com la no formal i que impliquen a tot els sistema educatiu.

El que si he pogut observar, malgrat no hi hagi proves quantitatives , es que l'alumnat han millorat en la consecució de 4 dels 5 objectius emocionals que es plantejava la LOE

- Adquirir hàbits de confiança, iniciativa personal, autodisciplina, sentit crític, responsabilitat, curiositat, interès i creativitat.

- Adquirir habilitats per mantenir i millorar el clima de convivència per prevenir i resoldre conflictes de manera pacífica
- Elaborar una imatge personal positiva i equilibrada.
- Desenvolupar capacitats afectives en la seva personalitat i en la seva capacitat de relacionar-se amb els demés.

Respecte al propòsit del meu projecte

Crear una sèrie d'activitats adreçades a alumnes d'Educació Primària on, a partir de l'observació d'obres d'art pictòriques, es descobreixin i es treballin les emocions.

Crec que s'han assolit tots els objectius i l'alumnat han estat capaços de :

- Expressar i interpretar les emocions que es plasmen en una pintura.
- Han observat que la contemplació de pintures desperta sentiments i sensacions
- Crear situacions d'empatia amb els personatges i els autors de les pintures.
- Crear un espai on, a partir de l'observació d'obres d'art, compartir les seves vivències emocionals amb els companys.
- Participar en activitats de conversa, intercanvi, treball cooperatiu, interpretació de rols, resolució d'hipòtesis, creació de supòsits que han creat vincles amb la resta de companys i el mestre.
- Descobrir l'art com a font de plaer.

- Conèixer una mica sobre la història de l'art, alguns dels seus autors i algunes obres importants.

LES CONCLUSIONS DEL TREBALL

1. CONCLUSIONS GENERALS

Després de dedicar quasi 10 mesos en la elaboració d'un projecte, de tenir dubtes, de modificar i reestructurar uns escrits dos o tres cops podria dir que estic cansada i que se m'ha fet llarg i feixuc, però la realitat ha estat un altre.

Crec que les activitats d'Educació Emocional des de qualsevol enfoc i des de qualsevol àrea són necessàries en el sistema educatiu actual.

Durant l'anàlisi de la llei que he fet en el primer apartat del treball , he pogut constatar que els aspectes referents a l'Educació Emocional estan presents (potser entre línies) en tots els objectius. Aquest anàlisi, a part, ha servit per donar un nou enfoc a la meva tasca educativa i a la meva vida professional ja que al mes de juny vaig aprovar les oposicions per entrar a formar part del funcionariat públic del sistema educatiu. Aquesta nova situació laboral em pot permetre en un futur presentar aquestes activitats com a proposta educativa per a la sisena hora.

Per altra part, el treball també m'ha servit per conèixer més sobre un món que m'apassiona: l'art i veure la quantitat de materials i llibres que hi ha dedicats a nens sobre aquest tema.

Respecte als meus alumnes destacar que el fet de conèixer més sobre els seus sentiments fa que tinguis una altre tipus de relació que influeix en el bon funcionament de l'aula .

2. AGRAIMENTS

No vull acabar les conclusions sense agrair l'ajuda de tres persones que han estat al meu costat en tot moment:

Gràcies Pasqual pels teus consells sobre l'art i per les teves hores de dedicació a l'hora d'ajudar-me a triar les obres.

Gràcies Rafel per contestar tots els mails que hem intercanviat durant tot l'any, per confiar en mi i per no perdre mai el somriure.

Gràcies Andreu per acompanyar-me els caps de setmana als museus i per portar la casa mentre jo estava picant el treball i estudiant per les oposicions.

A tots tres, gràcies per ser-hi

BIBLIOGRAFIA

OBRES PER A NENS

- Anderson, R. () *.Salvador Dalí. Los artistas en su mundo.* Barcelona: Blume.
- Anholt,L. (2005). *Camille i els gira-sols.* Barcelona: Serres
- Anholt,L. (2005). *Degas i la petita ballarinas.* Barcelona: Serres
- Anholt,L. (2005). *El jardín mágico de Claude Monet.* Barcelona: Serres
- Anholt,L. (2005).*Leonardo i el noi volador .* Barcelona: Serres
- Anholt,L. (2005). *Picasso y Sylvette.* Barcelona: Serres
- Antoine, V. (2005) *Arte para comprender el mundo.* Barcelona. Serres
- Arbat, C. (...) *El somni d'en Dalí.* Valencia: Brosquil.
- Blake, Q. (2005). *Cuéntame un cuadro.* Barcelona: Serres.
- Comella, Mª A. , Kirilova, R. i Seu, M. (2005) *Bon dia senyor Tàpies.* Barcelona: Serres.
- Comella, Mª A. (2005) *On és la reina?.* Barcelona: Serres.
- Couprie, K. i Louchard, A. (2006)).*Todo en un museo.* Barcelona : RBA.
- D' Harcourt, C. (...). *Mirar con lupa.* Barcelona: Diagonal del grup 62
- De Brunhoff, L. (2005). *El museu d'art d'en Babar.* Barcelona:Blume
- Estévez González, C. (2005). *El viatge fantàstic de Dalí.* Barcelona: La Magrana.
RBA libros.
- García, M. (...) *Picasso per a nens.* Valencia: Albur

- García, M. (2005). *Mateo de paseo por el Prado*. Barcelona: Serres
- Ginesta, Mª C. (...). *Els Bum-Bum van al museu*. Barcelona: Abadia de Montserrat
- Girardet, S. i Salas, N. (2003). *Les chevalets de Monet*. Paris: Editions de la Reunion des musées nationaux.
- Girardet, S. i Salas, N. (2003). *Le tableaux regolos de Archimboldo*. Paris: Editions de la Reunion des musées nationaux.
- Girardet, S. i Salas, N. (2003). *Le petit moulin de Lautrec*. Paris: Editions de la Reunion des musées nationaux.
- Girardet, S. i Salas, N. (2003). *Sur les chemins de Gauguin*. Paris: Editions de la Reunion des musées nationaux.
- Green, J. (2004). *Los artistas en su mundo: Van Gogh*. Barcelona: Blume
- Jordà, M. (2004). *Descobrint el màgic món de Van Gogh..* Barcelona: Textura.
- Jordà, M. (2004). *Descobrint el màgic món de Picasso*. Barcelona: Textura..
- Jordà, M. (2004). *Descobrint el màgic món de Frida*. Barcelona: Textura.
- Le Saux, A i Solotareff, G. (2004) *Pequeño museo*. Barcelona: Conimbo
- Mayhew, J. (2005). *Carlota i les llavors de gira-sol*. Barcelona: Serres
- Mayhew, J. (2005). *Carlota descobreix els impressionistes*. Barcelona: Serres
- Mayhew, J. (2005). *Carlota i les princeses espanyoles*. Barcelona: Serres
- Mayhew, J. (2005). *Carlota i Mona Lisa*. Barcelona: Serres
- Mayhew, J. (2005). *El museo de Carlota*. Barcelona: Serres

- Mayhew, J. (2005). *Carlota i els banyistes*. Barcelona: Serres
- Minond, E. i Minond, M. (.....) . *Drac ,cuéntanos del modernismo*.
Barcelona :Loft Publications.
- Morales, M. i Camps, X. (2005). *Emocionar-te 1*. Els secrets de la mirada. Barcelona:
Museo nacional d'art de Catalunya.
- Morales, M. i Camps, X. (2005). *Emocionar-te 2* . Els secrets de la mirada. Barcelona:
Museo nacional d'art de Catalunya
- Morales, M. i Camps, X. (2005). *Emocionar-te 3*. Els secrets de la mirada. Barcelona:
Museo nacional d'art de Catalunya.
- Museo de Montserrat (...) *Abecedari pictòric amb els quadres del museo de Montserrat*. Barcelona: Abadia de Montserrat.
- Nilsen, A. (2004) . *Escándalo en el museo*. Barcelona: Blume.
- Nilsen, A. (2004) . *Misteri a la subhasta*. Barcelona: Blume.
- Picazo, C. (2005). *Devoramos pinturas. Una visita al Museo de Arte Contemporaneo*. Barcelona: Blume.
- Pierre, M. i Moins, P. (1992). *Gauguin, el descubrimiento de un pintor*. Barcelona:
Anaya.
- Riverol, A. i Brignadelli, M.J. (.....) . *Descubre el juego de Dalí*. Barcelona: Planeta
- Sturgis, A. (2005). *Pol un detectiu en el museo*. Barcelona: Serres.
- The metropotian museum of art met. (2007). *Formes de museus*. Barcelona: Serres
- Uvcaray, A. (...) *El sueño de Toulouse Lautrec* .Valencia: Brosquil.

VVAA (2006). *El ABC del arte para niños*. Barcelona: Paidós

VVAA. (2006). *Todo en un museo*. Barcelona: Serres.

VVAA. (2005). *El arte en puzle : el circo, príncipes y princesas, juegos y juguetes, las estaciones, vamos a comer, nuestras mascotas, las fiestas, las flores, la danza..* Barcelona: Serres

Visconti, G. i Londmann, B. (...) *Leonardo, ese genio*. Barcelona: Tuscania.

Wolfe, G. (2006). *¡Mira! La luz en el arte*. Barcelona: Serres

Wolfe, G. (2004). *¡Mira! El lenguaje corporal en la pintura*. Barcelona: Serres.

Wolfe, G. (2002). *Zoom, art*. Barcelona: Serres.

OBRES DE CONSULTA

Bisquerra, R. (2005) *Educación emocional y bienestar*. (4ª edició) Madrid:Praxis

Carpena, A. (2001) *Educació socioemocional a Primària*. Vic: Eumo

Castanyer,O. (1996) *La asertividad, un expresión de una sana autoestima*. Bilbao:
Descleé de Brouwer

Castanyer,O. (1996) *La asertividad, un expresión de una sana autoestima*. Bilbao:
Descleé de Brouwer

De la Trinidad,I.(2006) *Meditar con el arte*. Barcelona: Styria

Eisner, E. (2004). *El arte y la creación de la mente*. Barcelona: Paidós.

Figueruelo, M. (2006). *¿De qué se ríe la Mona Lisa?*. Barcelona: Espasa

Furió,V. (2000) *Sociología del arte*. Madrid: Anaya

GROP (2003) *Educación emocional. Programa para educación primaria*.
Barcelona: Praxis

Grup Edebé (2003). *Història de l'Art. Batxillerat*.Barcelona: Edebé

Páez, D. I Adrián,J. (1993) *Arte,lenguaje y emoción*. Madrid:Editorial Fundamentos

Rovira,A. i Trias de Bes, F. (2004) *La bona sort*. Barcelona: Urano

Segura,M. I Arcas, M. (2005) *Educación las emociones y los sentimientos*.
Madrid:Narcea

Valverde, J^oM. (1987). *Breve historia y antología de la estética*. Barcelona: Ariel

Vilar, G. (2005) *.Las razones del arte*. Barcelona: La balsa de la medusa.

Descobrim les emocions amb l'art

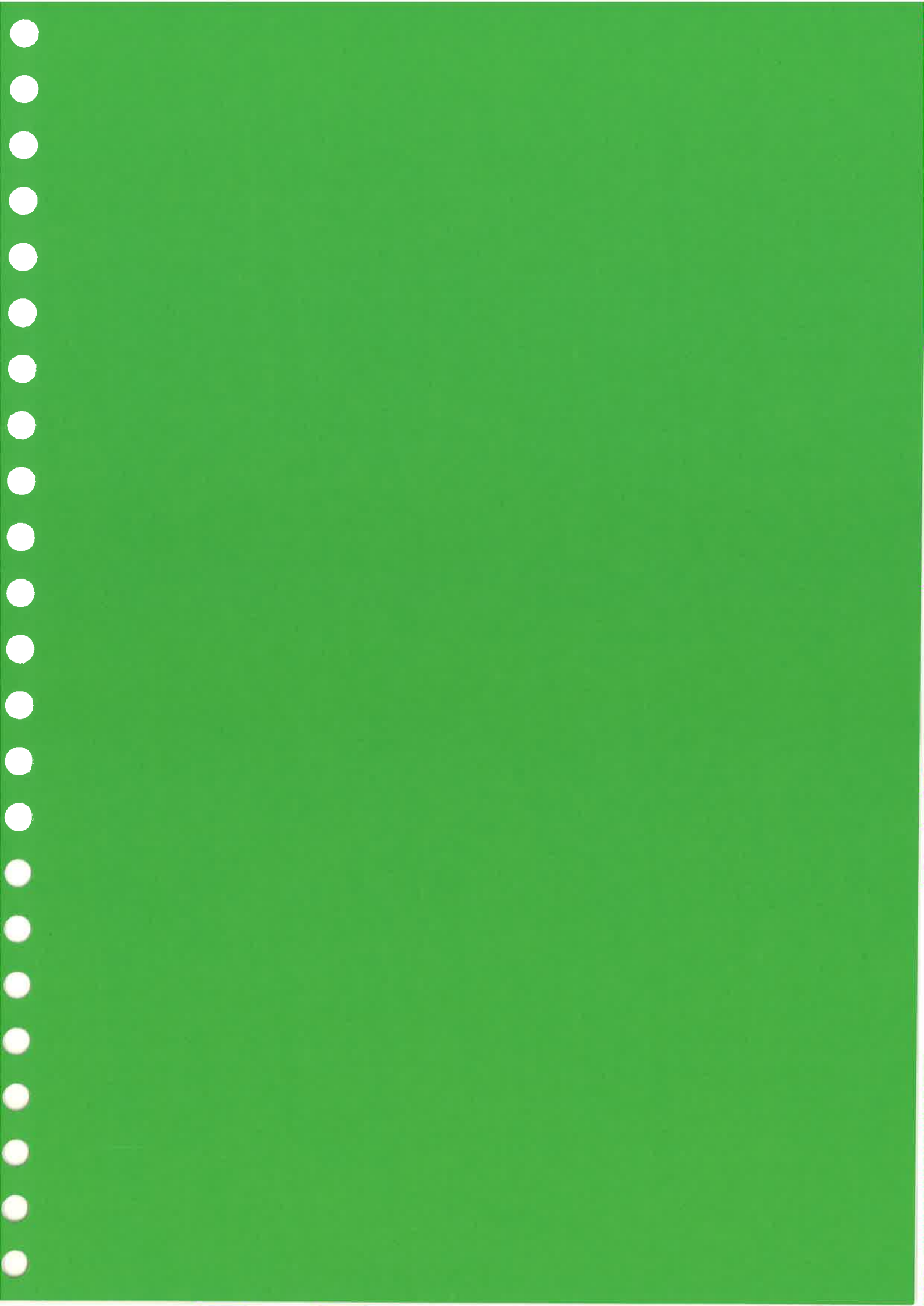
ANNEXOS

LLISTAT DELS QUADRES ORDENATS CRONOLOGICAMENT

Pintor	Obra	Corrent	Pais	Any
Van der Weyden, Roger	La Magdalena llegint		Bèlgica	1450
Da Vinci, Leonardo	Ginebra de Medici	Renaixement	Itàlia	1476
Botticelli, Sandro	La primavera	Renaixement	Itàlia	1478
Mening, Hans	L'home de la moneda	Retratista	Bèlgica	1479
Durero, Alberto	Pare de l'artista		Alemania	1490
Mantegna, Andrea	Crist mort	Perspectivisme	Itàlia	1490
Da Vinci, Leonardo	La Gioconda	Renaixement	Itàlia	1502
Lucas Cranch el vell	La font de la joventut		Alemania	1546
Caravaggio	Cap de medusa		Itàlia	1590
Borgiani, Orgio	San Carles Borromeo	Barroc	Itàlia	1616
Van Honthorst, Gerri	El dentista		Holanda	1622
Rembrandt	Llicó d'anatomia del Dr, Tulp	Barroc	Holanda	1632
Reni, Guido	Sant Mateu i un àngel	Barroc	Itàlia	1640
Ribera, Jose	El patizambo	Barroco	Espanya	1642
Aselijn, Jan	El cigne amenaçat	Paisajista	Holanda	1652
Zurbaran, Francisco	Sant Francesc	Barroc	Espanya	1660
Vermeer, Jan	Noia amb turbant		Holanda	1666
Murillo, Bartolomé	Noies a la finestra		Espanya	1670
Fragonard, Jean Honoré	La lectora		França	1770
Fuseli, Henri	Lady Macbeth	Romanticisme	Suïssa	1784
Reynolds, Joshua	Caps d'àngels	Retratista	Anglaterra	1787
Blake, Williem	El cos d'Abel trobat per Adan i Eva		Anglaterra	1825
Delacroix	La llibertat guiant el poble		França	1830
Courbet, Gustave	Retrat de Juliette Corbet	Retratista	França	1841
Madrazo, Federico	Estudis per a una Inmaculada	Romanticisme	Espanya	1855
Ensor, James	Autoretrat amb màscares		Bèlgica	1859
Daumier, Honoré	Aixecament	Caricaturiste	França	1860
Degàs	La família Bellelli	Impressionisme	França	1860
Carra, Carlo	Els genets de l'apocalipsi		Itàlia	1873
Pepin, Ilya	Els baters del Volga	Realisme	Rússia	1873
Oller, Francisco	L'Estudiant		Puerto Rico	1874
Morsot, Berthe	Un dia d'estiu	Impressionisme	França	1879

Artist	Cançó patètica	EEUU	1881
Earlarks, Thomas			
Renoir, Auguste	L'esmorzar dels remers	França	1881
Manet, Edwar	El bar del Folies Bergere	França	1882
Degàs, Edgar	Les planxadores	França	1884
Redon, Odilon	Els ulls tancats	França	1885
Seurat, George	Una tarda a la Gran Jatte	França	1886
Van Gogh, Vincent	Retrat	Holanda	1889
Gaughin, Paul	Bretons	França	1890
Renoir, Auguste	La lectora	França	1890
Van Gogh, Vincent	Dr. Gachet	Holanda	1890
Munch, Edvar	El crit	Noruega	1893
Picasso, Pablo	Ciència i caritat	Espanya	1897
Mucha, Alphonse	Dance	Xèquia	1898
Cezanne, Paul	Noia jove	França	1900
Hodler, Ferdinand	Emoció	Suïssa	1902
Marc, Franz	Mare de l'artista	Alemania	1902
Matisse, Henri	La ratlla verda	França	1905
Nonell, Isidre	Abatiment	Espanya	1905
De Vlamink, Mauríce	Retrat de dona	França	1906
Cezanne, Paul	Casa del doctor Gachet en Auvers	França	1908
Klimt, Gustav	Les tres edats de la dona	Austria	1908
Nolde, Emil	Màscara de natura morta	Noruega	1911
Malevich, Kazemir	El llenyataire	Rússia	1912
Nolde, Emil	Gent emocionada	Noruega	1913
Shiele, Egon	Noia i mort	Austria	1913
Shiele, Egon	Sagrada Família	Austria	1915
Hermoso, Eugenio	A la festa del poble	Espanya	1917
Modigliani, Amadeo	Elena Pawloski	Itàlia	1917
Van Dongen, Kees	Rossella de Paris	França	1919
Pettoruti, Diego	Ponsierosa	Anglaterra	1920
Otto Dix	Dona amb nen	Alemania	1921
Soutine, Chaim	El conill mort	França	1922
Dali	Xicota a la finestra	Espanya	1925
Delaunay, Sara	Les tres dones	Rússia	1925
Magritte, René	Els amants	Bèlgica	1928
Magritte, René	La gran guerra	Bèlgica	1928

Marini, Marino	Pallasso		Itàlia	1930
Picabia, Francis	Aello		França	1930
Hopper, Edwar	Habitació d'hotel	Relisme	EEUU	1931
Wood, Grant	American Gothic		EEUU	1931
Berni, Antonio	Desocupats	Neofiguratiu	Argentina	1934
Berni, Antonio	La dona del suéter vermell	Neofiguratiu	Argentina	1935
Max Ernst	L'àngel de la llar		Alemania	1937
Siqueiros, David Alfaro	Eco per un crit	Muralista	Mèxic	1937
Picasso, Pablo	Dona plorant		Espanya	1937
Rivero, Diego	Luper Marin		Mèxic	1938
Kahlo, Frida	Les dues Frides	Art popular	Mèxic	1939
Raquel Fomer	La caiguda		Argentina	1941
Matta, Roberto	Una situació greu	Surrealisme	Xile	1946
Avey, Milton	Adolescència	Pint. Figurativa	EEUU	1947
Bacon, Francis	Cap		Anglaterra	1949
Murillo, Gerardo	Autoretrat	Muralista	Mèxic	1950
Freud, Lucien	Noia amb gos blanc		Anglaterra	1951
Mallo, Maruja	Or		Espanya	1951
Quesada, Alonso	Manuel Millares		Espanya	1951
Rockwell, Norman	Donant gràcies	Il·lustrador	EEUU	1951
Dalí	Galatea a les esferes		Espanya	1952
Freud, Lucien	Noia al llit	Realisme	Anglaterra	1952
Kooning, William	Dona	Expressionisme	EEUU	1952
Varo, Remedios	Armonia	Surrealisme	Espanya	1956
Kingman, Eduardo	L'hora fosca		Equador	1965
Chagall, Marc	Autoretrat		Rússia	1968
Canongar	Cap 12		EEUU	1973
Botero	Família colombiana		Colòmbia	1999
Briens, Annabel	Alice n'est pas sèche		França	2006
Berni, Antonio	Manifestació	Neofiguratiu	Argentina	
Rivieri, Briton	Afnitat		Anglaterra	
Segantini, Giovanni	Descansant a l'ombra		Itàlia	

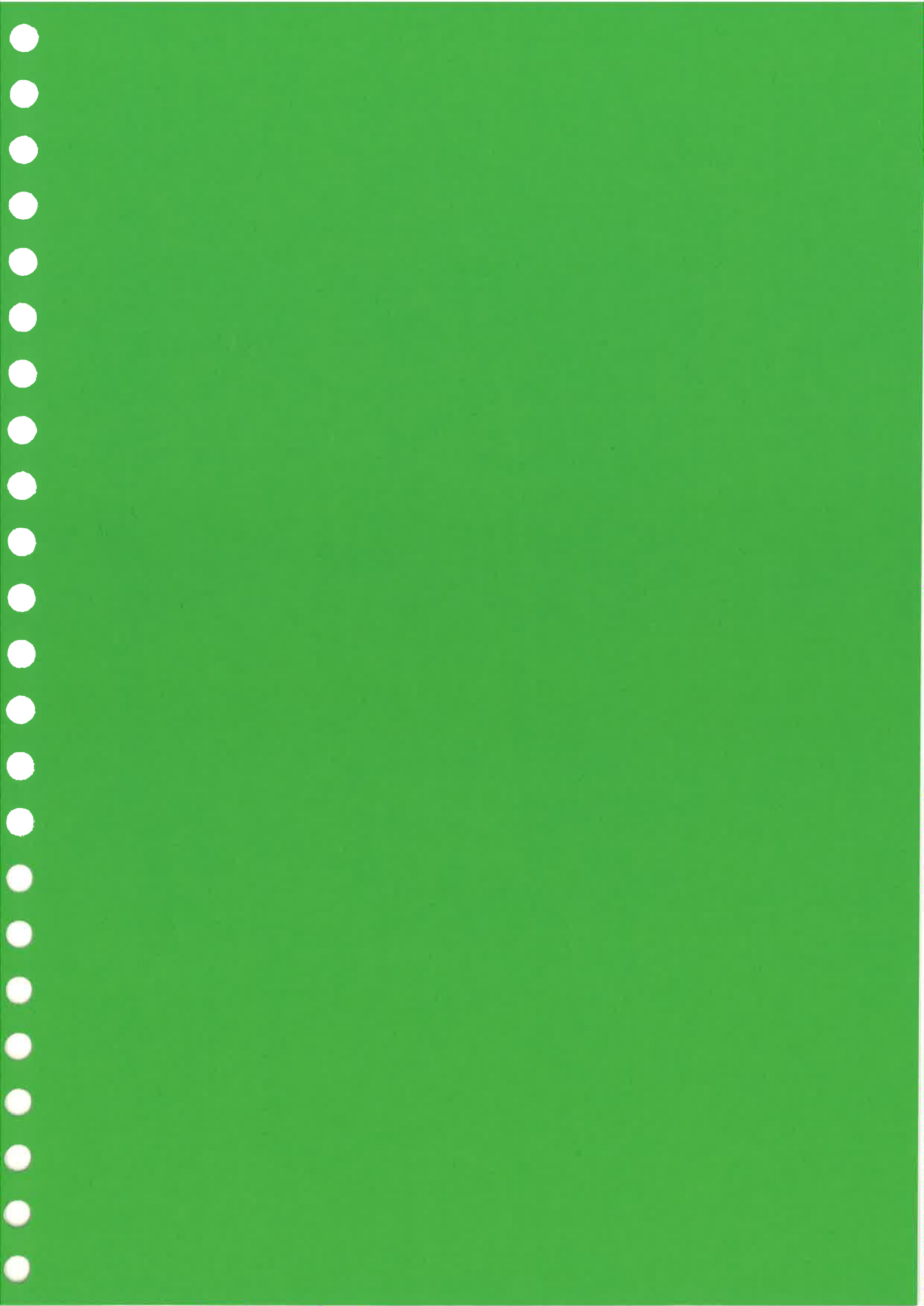

QUADRES ORDENATS PER LA NACIONALITAT DEL PINTOR

Pintor	Obra	Corrent	Pais	Any
Durero, Alberto	Pare de l'artista		Alemania	1490
Lucas Cranch el vell	La font de la joventut		Alemania	1546
Marc, Franz	Mare de l'artista	Expressionisme	Alemania	1902
Otto Dix	Dona amb nen	Realisme social	Alemania	1921
Max Ernst	L'àngel de la llar		Alemania	1937
Reynolds, Joshua	Caps d'àngels	Retratista	Anglaterra	1787
Blake, William	El cos d'Abel trobat per Adan i Eva		Anglaterra	1825
Pettoruti, Diego	Ponsierosa	Cubisme	Anglaterra	1920
Bacon, Francis	Cap		Anglaterra	1949
Freud, Lucien	Noia amb gos blanc		Anglaterra	1951
Freud, Lucien	Noia al llit	Realisme	Anglaterra	1952
Rivieri, Briton	Afinitat		Anglaterra	
Berni, Antonio	Desocupats	Neofiguratiu	Argentina	1934
Berni, Antonio	La dona del suéter vermell	Neofiguratiu	Argentina	1935
Raquel Fomer	La caiguda		Argentina	1941
Berni, Antonio	Manifestació	Neofiguratiu	Argentina	
Klimt, Gustav	Les tres edats de la dona	Art nouveau	Austria	1908
Shiele, Egon	Noia i mort	Expressionisme	Austria	1913
Shiele, Egon	Sagrada Família	Expressionisme	Austria	1915
Van der Weyden, Roger	La Magdalena llegint		Bèlgica	1450
Mening, Hans	L'home de la moneda		Bèlgica	1479
James Ensor	Autoretrat amb màscares		Bèlgica	1859
Magritte, René	Els amants	Surrealisme	Bèlgica	1928
Magritte, René	La gran guerra	Surrealisme	Bèlgica	1928
Bofero	Família colombiana		Colòmbia	1999
Earkins, Thomas	Cançó patètica		EEUU	1881
Hopper, Edwar	Habitació d'hotel	Relisme	EEUU	1931
Wood, Grant	American Gothic		EEUU	1931
Avery, Milton	Adolescència	Pint. Figurativa	EEUU	1947
Rockwell, Norman	Donant gràcies	Il·lustrador	EEUU	1951
Kooning, William	Dona	Expressionisme	EEUU	1952
Canongar	Cap 12		EEUU	1973

Kingman, Eduardo	L'hora fosca			Equador	1965
Ribera, Jose	El patizambo	Barroco		Espanya	1642
Zurbaran, Francisco	Sant Francesc	Barroc		Espanya	1660
Murillo, Bartolomé	Notes a la finestra			Espanya	1670
Madrazo, Federico	Estudis per a una Inmaculada	Romanticisme		Espanya	1855
Picasso, Pablo	Ciència i caritat			Espanya	1897
Nonell, Isidre	Abatiment			Espanya	1905
Hermoso, Eugenio	A la festa del poble			Espanya	1917
Dali	Xicota a la finestra			Espanya	1925
Picasso, Pablo	Dona plorant			Espanya	1937
Mallo, Maruja	Or			Espanya	1951
Quesada, Alonso	Manuel Millares			Espanya	1951
Dali	Galatea a les esferes			Espanya	1952
Varo, Remedios	Armonia	Surrealisme		Espanya	1956
Fragonard. Jean Honoré	La lectora			França	1770
Delacroix	La llibertat guiant el poble			França	1830
Courbet, Gustave	Retrat de Juliette Corbet	Retratista		França	1841
Daumier, Honoré	Aixecament	Caricaturiste		França	1860
Degàs	La família Bellelli	Impressionisme		França	1860
Morsot, Berthe	Un dia d'estiu	Impressionisme		França	1879
Renoir, Auguste	L'esmorzar dels remers	Impressionisme		França	1881
Manet, Edwar	El bar del Follies Bergere	Impressionisme		França	1882
Degàs, Edgar	Les planxadors			França	1884
Redon, Odilon	Els ulls tancats	Simbolisme		França	1885
Seurat, George	Una tarda a la Gran Jatte	Neoimpressionisme		França	1886
Gauguin, Paul	Bretons			França	1890
Renoir, Auguste	La lectora	Impressionisme		França	1890
Matisse, Henri	La ratlla verda			França	1905
De Vlaminck, Maurice	Retrat de dona			França	1906
Cezanne, Paul	Casa del doctor Gachet en Auvers			França	1908
Cezanne ,Paul	Noia jove			França	1900
Van Dongen, Kees	Rossella de Paris	Simbolista		França	1919
Soutine, Chaim	El conill mort	Expressionisme		França	1922
Picabia, Francis	Aello			França	1930
Briens, Annabel	Alice n'est pas seche			França	2006
Van Honthorst, Gerri	El dentista			Holanda	1622

Rembrandt	Llicó d'anatomia del Dr, Tulp	Barroc	Holanda	1632
Aselijn, Jan	El cigne amenaçat	Paisajista	Holanda	1652
Vermeer, Jan	Noia amb turbant		Holanda	1666
Van Gogh, Vincent	Retrat	Impressionisme	Holanda	1889
Van Gogh, Vincent	Dr. Gachet	Postimpressionisme	Holanda	1890
Segantini, Giovanni	Descansant a l'ombra		Itàlia	
Da Vinci, Leonardo	Ginebra de Medici	Renaixement	Itàlia	1476
Botticelli, Sandro	La primavera	Renaixement	Itàlia	1478
Mantegna, Andrea	Crist mort	Perspectivisme	Itàlia	1490
Da Vinci, Leonardo	La Gioconda	Renaixement	Itàlia	1502
Caravaggio	Cap de medusa		Itàlia	1590
Borgiani, Orgio	San Carles Borromeo	Barroc	Itàlia	1616
Reni, Guido	Sant Mateu i un àngel	Barroc	Itàlia	1640
Carra, Carlo	Els genets de l'apocalipsi		Itàlia	1873
Modigliani, Amadeo	Elena Pawloski	Impressionisme	Itàlia	1917
Marini, Marino	Pallasso		Itàlia	1930
Siqueiros, David Alfaro	Eco per un crit	Muralista	Mèxic	1937
Rivero, Diego	Luper Marin		Mèxic	1938
Kahlo, Frida	Les dues Frides	Art popular	Mèxic	1939
Murillo, Gerardo	Autoretrat	Muralista	Mèxic	1950
Munch, Edvar	El crit		Noruega	1893
Nolde, Emil	Màscara de natura morta	Expressionisme	Noruega	1911
Nolde, Emil	Gent emocionada	Expressionisme	Noruega	1913
Oller, Francisco	L'Estudiant		Puerto Rico	1874
Pepin, Ilya	Els baters del Volga	Realisme	Rússia	1873
Malevich, Kazemir	El llenyataire	Abstracte	Rússia	1912
Chagall, Marc	Autoretrat		Rússia	1968
Delaunay, Sara	Les tres dones	Cubisme	Rússia	1925
Fuseli, Henri	Lady Macbeth	Romanticisme	Suïssa	1784
Hodler, Ferdinand	Emoció	Expressionisme	Suïssa	1902
Mucha, Alphonse	Dance	Cartellista	Xèquia	1898
Matta, Roberto	Una situació greu	Surrealisme	Xile	1946

GRAELLA DE LA SESSIO: *Agitació*.....

9-II

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivencies	Utilitza vocab. emocional	Observacions
NEUS	7	8	6 SI	6 B	
JULIA	6	6	5 SI	4 b	
CARLA C.	3	7	5 SI	4 P	
AIDA	3	7	5 SI	3 P	
ALEX C.	6	6	4 NO	0 G	<i>Està molt distret</i>
LAURA	3	6	5 SI	4 P	
ANNA F.	0	1	0 NO	0 G	
MIREIA	0	1	1 NO	0 G	
JOSE	7	7	6 SI	5 P	
CARLA H.	1	7	5 SI	4 P	
HUGO	5	7	5 SI	5 P	
SARA	5	7	4 NO	4 P	
ALEJANDRO	7	7	SI	5 P	
DAVID	0	5	SI	5 P	
GUILLEM	0	3	NO	0 G	
NATALIA	3	3	SI	2 G	
ANNA M.	0	3	NO	0 G	
IOANA	0	5	NO	0 G	
ALEX P.	0	3	NO	0 G	
JOEL	0	0	NO	0 G	
ALEX R.	0	0	NO	0 G	
MARIA	0	2	NO	0 G	
DAVINIA	0	3	NO	0 G	
MARC	6	6	SI	7 B	
NEREA	0	3	SI	5 P.	

21	10
18	15
10	2
12	2
1	

GRAELLA DE LA SESSIO: AFINITAT... "L'últim sopar": Leonardo da Vinci

5-11

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivències	Utilitza vocab emocional	Observacions
NEUS	8		SI	6 B	Sempre surt junta tota la família
JÚLIA	8		SI	6 B	La mare està cansada i al·lert
CARLA C.		6	NO	6 B	
NICOLÀS	-	-	-	-	-
AIDA	8		SI	6	Surten cada cap de setmana
ALEX C.		6	SI	5 P	El pare va sol al bar
LAURA		7	NO	6 B	
ANNA F.		3	NO	5 P	
MIREIA		3	SI	5 P	La mare surt molt. Està separada
JOSE	8		NO	6 B	
CARLA H.		6	NO	5 P	
HUGO		6	SI	6 B	Van amb amics a Sitges
SARA		6	NO	6 B	
ALEJANDRO	8		SI	7 B	El pare no surt perquè arriba begut
DAVID		6	NO	7 B	
GUILLEM		5	NO	2 G	
NATALIA		5	SI	4 P	Maxen a Saragossa
ANNA M.	6		NO	4 P	
NEREA		5	NO	4 P	
IOANA		5	SI	4 P	Surten amb amics de Romania per veure la tele
ALEX P.		5	NO	4 P	
JOEL		0	NO	0 G	
ALEX R.		3	NO	0 G	
MARIA		3	NO	3 P	
DAVINIA		4	NO	5 P	
MARC	7		SI	7 B	El pare sempre està cansat

Gens: 0-1-2 → (3)

Poc: 3-4-5 → (11)

40 7 Bastant 6-7-8 → (10)

7 36 Molt: 9-10 → (0)

9
12

GRAELLA DE LA SESSIO: POR "Medusa" de Caravaggio
19-3

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivències	Utilitza vocab emocional	Observacions
NEUS	9		SI	8 B	
JÚLIA	9		SI	7 B	
CARLA C.		9	SI	7 B	Per a la forcor
NICOLÀS	9	-	-	-	-
AIDA	9		SI	6 B	
ALEX C.	6		NO	6 B	
LAURA	9		NO	8 B	Per a la seva mort
ANNA F.		4	NO	3 P	
MIREIA		5	NO	4 P	
JOSE	9		SI	8 B	Perquè es mori la neboda
CARLA H.		8	NO	7 B	Pànic a abelles
HUGO		7	NO	7 B	Per a la forcor
SARA		8	SI	7 B	
ALEJANDRO	9		SI	8 B	
DAVID		8	NO	8 B	Per als precipicis
GUILLEM	*	6	NO	6 B	
NATALIA	7		NO	6 B	
ANNA M.	8		NO	6 B	
NEREA		4	NO	6 B	
IOANA		6	NO	6 B	Per a la forcor
ALEX P.		5	NO	5 P	Per a la forcor
JOEL		2	NO	0 G	
ALEX R.		1	NO	1 G	
MARIA		6	NO	5 P	
DAVINIA	7		NO	5 P	
MARC	8		SI	7 B	Per a la contaminació

brises, fantasmes, nines mecànics, dinosaures.
Elbs que ne tenen res marcat: llacs, tipres, llaps

Gens: 0-1-2 → (2)

63
18
14

BASTANT → 6-7-8 → (18)

9
MOLT → 9-10 → (0)

7 18/10/8/2/1/1

Poc: 3-4-5 → (5)

GRAELLA DE LA SESSIO: Gratificació: Els amants de Pere Magritte

26-III

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivències	Utilitza vocab. emocional	Observacions
NEUS	8		SI	9 M	T'emelles molt
JULIA	8		SI	7 B 20	
CARLA C.	7		SI	8 B	Ets treballador
AIDA	8		SI	7 B	Fes bé la feina
ALEX C.	-		-	-	
LAURA	7		SI	8 (M) 23	Portes ulleres
ANNA F.	8	6	NO	5 P	No accbes mai
MIREIA	0		NO	0 G	Ets molt treballador
JOSE	8		SI	6 B	Ets guapo
CARLA H.	7		SI	7 B	Tens ulls macres
HUGO	6		NO	6 B	Alguns bé
SARA	8		SI	7 B	Ets molt macra
ALEJANDRO	8		SI	7 B	Ets el meu amic
DAVID	6		SI	7 B	Fes bé les matres
GUILLEM	8	4	NO	3 P	Ets despietat però ho fas bé
NATALIA	4		NO	4 P	Tens el cabell macra
ANNA M.	4		NO	5 P	Cada cop fas millor les fitxes
IOANA <u>NERGA</u>	9		SI	9 (M)	Portes dues cadetes macres
ALEX P.	-		-	-	
JOEL	3		NO	0 G 21	Et costa molt
ALEX R.	0		NO	0 G 22	Ets un bon amic
MARIA	0		NO	0 G	Ets macra
DAVINIA	3		NO	4 P	Ets macra
MARC	4		SI	6 B	Ets lent.
MERAYA	-	-	-	-	(25)

Newca

Expressa vivències ? / Mai / A vegades / Sovint / Sempre que pot /

0 -> poc
 1 -> poc
 2 -> poc
 3 -> poc
 4 -> poc
 5 -> poc
 6 -> poc
 7 -> poc
 8 -> poc
 9 -> poc
 10 -> poc

SANS / POC
 0-1-2 / 3-4-5
 9 / 12
 48 / 12
 21 / 6

SEMPRE QUE POT / MOLT
 6-7-8 / 9-10
 8-7-6
 BNSIAT

GRAELLA DE LA SESSIO: TRANQUIL·LITAT... Dona marant el mar? Dalí

16-IV

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivències	Utilitza vocab emocional	*Observacions
NEUS	9		SI	MOLT	Pensativa, enamorada
JÚLIA	7		SI	BASTANT	Be-
CARLA C.	7		SI	BASTANT	Contenta
NICOLÀS	-	-	-	-	-
AIDA	7		SI	BASTANT	Be-
ALEX C.	-	-	-	-	-
LAURA	6		SI	BASTANT	Preocupada
ANNA F.	6		NO	GENS	Be-
MIREIA	5		SI	POC	Be-
JOSE	7		SI	BASTANT	Be-
CARLA H.		2	SI	POC	
HUGO		0	NO	GENS	
SARA	6		SI	BASTANT	Tranquil·la
ALEJANDRO	8		SI	BASTANT	Contenta
DAVID		0	NO	POC	Be-
GUILLEM	7		SI	BASTANT	Trista
NATALIA	6		SI	BASTANT	Impacient
ANNA M.	6		SI	GENS POC	Pàlida
NEREA	-	-	-	-	-
IOANA		3	SI	POC	Be-
ALEX P.		4	SI	POC	Be-
JOEL	5		NO	POC	Be-
ALEX R.		3	NO	POC	Be-
MARIA		3	NO	POC	Be-
DAVINIA		3	SI	POC	Contenta
MARC	7		SI	BASTANT	Ofegada

Gens: (2)

Bastant: (10)

Molt: (1)

9
8
42
30
10

4
2
2

* Com se sent la noia?

Poc: (40)

GRAELLA DE LA SESSIO: Placidessa! "Sky bird" de Rene Magritte

24-IV

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivencies	Utilitza vocab emocional	Observacions
NEUS	8		SI	M	Nervosa, perquè és de nit
JÚLIA	8		SI	M	Nervosa
CARLA C.	8		SI	B	Nervosa, el casaran
AIDA	7		SI	M	Be ⁻ , tranquil·la
ALEX C.	6		SI	P	Be ⁻
LAURA	5		SI	B	Nervosa
ANNA F.	0	3	NO	G	Copia el que he dit l'últim
MIREIA	0	3	NO	P	Be ⁻
JOSE	-	-	-	-	-
CARLA H.	7		SI	B	Be ⁻
HUGO	7		NO	P	Nervios per sa mare el celom
SARA	8		SI	B	Be ⁻
ALEJANDRO	-	-	-	-	-
DAVID	0	6	SI	P	Be ⁻
GUILLEM	6		SI	P	Be ⁻
NATALIA	7		SI	B	Be ⁻
ANNA M.	5		NO	P	Be ⁻
NEREA	0	5	NO	P	Tranquil·la
IOANA	6		SI	B	Be ⁻
ALEX P.	0		NO	B	Be ⁻
JOEL	0	0	NO	G	} Juguen i no presten atenció a res
ALEX R.	0	0	NO	G	
MARIA	5		SI	B	Be ⁻
DAVINIA	7		SI	B	Be ⁻
MARC	9		SI	M	"Esteu inspirat"

9
32
35
18
15

6
5
6
17

Be⁻ = tranquil·lat

GRAELLA DE LA SESSIO: ALEGRIA "A la festa del puzella" Eugenia Hermoso

2-V-07

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivencies	Utilitza vocab emocional	Observacions
NEUS	8		9 SI	9 Molt	
JÚLIA	8		9 SI	9 Molt	
CARLA C.	7		8 SI	7 B	
AIDA	7		9 SI	9 Molt	
ALEX C.	-	-	-	-	-
LAURA	8		9 SI	9 Molt	
ANNA F.	0	4	0 NO	0 B	
MIREIA	0	6	3 SI	4 (P)	
JOSE	7		9 SI	9 Molt	
CARLA H.	4		6 SI	7 B	
HUGO	3		6 SI	6 B	
SARA	7		7 SI	7 B	
ALEJANDRO	8		9 SI	Molt 9 Molt	
DAVID	0	6	4 SI	(P) Molt	
GUILLEM	6		6 SI	(P)	
NATALIA	6		4 SI	B	
ANNA M.	4		6 SI	B	
NEREA	6		4 SI	(P)	
IOANA	6		7 SI	B	
ALEX P.	0	6	5 SI	B	
JOEL	0	1	0 NO	G	
ALEX R.	0	0	0 NO	G	
MARIA	0	6	6 SI	B	
DAVINIA	0	6	7 SI	B	
MARC	7		9 SI	M	

32
35
24
8
3

30
4
1

Veure graella

GRAELLA DE LA SESSIO: *Vergonya "Dones a la finestra" butelomo Keull*

9-V

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivencies	Utilitza vocab emocional	Observacions
NEUS	9		si	9 M	
JÚLIA	9		8 si	B	Quan venen els avis
CARLA C.	7		si	B	Quan ve la familia
AIDA	8		si	M	
ALEX C.	7		si	B	
LAURA	7		si	B	
ANNA F.	0		NO	0 G	Quan al carrer em miren <i>les calces</i>
MIREIA	5		si	P	
JOSE	8		si	B	No tinc vergonya mai
CARLA H.		6	si	P	
HUGO		6	NO	P	Quan jugo un partit
SARA	8		si	B	
ALEJANDRO	-	-	-	-	-
DAVID		6	si	P	
GUILLEM		5	NO	B	
NATALIA	7		si	B	
ANNA M.		6	si	B	
NEREA		6	si	P	
IOANA	8		si	P	
ALEX P.	6		NO	P	Quan em cauen els pantalons
JOEL	1		NO	B	Quan estic amb una dona
ALEX R.		0	NO	G	
MARIA		2	NO	P	
DAVINIA	6		si	B	
MARC	9		si	M	Quan les mires em miren

Gens 0-1-2

Poc : 3-4-5

27

32

28

12

5

30

5

2

BASTANT 6-7-8

MOLT 9-10

GRAELLA DE LA SESSIO: NOSTALGIA..... Dr. Paul Gachet..... Vincent Van Gogh

16-V-2007

Nom	Participa espont.	Participa quan li demanem	Expressa vivències	Utilitza vocab emocional	Observacions <i>A qui trobaves a faltar</i>
NEUS	9		Si		Mama
JÚLIA	9		Si		Avis
CARLA C.	8		Si		Germana
AIDA	9		Si		Avis
ALEX C.	6		Si		Coxi
LAURA		5	Si		Tieta
ANNA F.		5	NO		Tieta
MIREIA	6		Si		Avis
JOSE	9		Si		Beboda
CARLA H.		6	Si		Germa
HUGO	7		NO		Germana
SARA	9		Si		Pare
ALEJANDRO	9		Si		Mare
DAVID		7	Si		Tieta i la mama
GUILLEM	-	-	-	-	-
NATALIA	7		Si		Germa
ANNA M.		6	Si		Tieta
NEREA	6		Si		Pare
IOANA	6		Si		Avis
ALEX P.		5	Si		Germana
JOEL	-	-	-	-	-
ALEX R.	2		Si		Tieta
MARIA		5	NO		Tieta
DAVINIA	7		Si		Tieta
MARC	9		Si		Amis

MOLT 9-10 63 7
 BASTANT 7-8 8 6
 Poc 3-4-5 21 20
 GUTS 0-1-2 24

